

بیشتر از ۲۰۰۰ عالم دین به پایان جنگ فتوا دادند

جواز آسان

اداره ثبت مرکزی به منظور حمایت از سکتور خصوصی، اصلاحات قابل ملاحظه را در روند جوازدهی آورده است. مدت زمان ثبت، تجدید و تغییر جواز تثبیت از چندین روز به چند ساعت محدود کاهش یافته است.

با مراجعه به دفاتر اداره ثبت مرکزی در کابل و ولایات از خدمات جوازدهی سریع در زیر یک سقف مستفید شوید.

هزینه اخذ جواز تثبیت چقدر است؟

نوع جواز	جواز جدید (یکساله / افغانی)	تجدید جواز (یکساله / افغانی)
انفرادی	۱۰۰	۱۲,۵۰۰
شراکت	۱۰۰	۱۲,۵۰۰

جواز تثبیت به مدت یک سال از تاریخ صدور قابل اعتبار می‌باشد. به اساس تقاضای تثبیت، جواز برای مدت دو و یا سه سال قابل تجدید می‌باشد.

مرجع واحد جوازدهی
خدمات سریع و موثر جوازدهی

1011 acbr.gov.af

دفتر مرکزی، شرق چمن حضوری، کابل

علمان دینی کمر روایت طالبان را شکستند

دو هزار عالم دینی صاحب صلاحیت، جنگ طالبان را ناروا و حمله‌های انتحاری این گروه را حرام خواندند. این اولین بار است که عالمان دینی با این میزان و در این سطح، جنگ طالبان را نکوهش می‌کنند. روایت گروه طالبان این است که آنان یک سازمان...

رییس جمهور: عالمان دین کار بزرگی کردند

رییس جمهور غنی از فتوای تازه‌ی عالمان دین درباره‌ی پایان جنگ ستایش کرده و به نهادهای دولت هدایت داده است تا برنامه‌های عملی را برای تطبیق و پی‌گیری پیشنهادهای این فتوا روی دست گیرند. دیروز بیشتر از ۲۰۰۰ تن از عالمان دین بر پایان جنگ در افغانستان فتوا دادند و هر گونه حملات هراس‌افگانه را ناروا خواندند. رییس جمهور غنی در اعلامیه‌ای فتوای عالمان دین را «فتوایی جامع» خوانده و گفته است: «به تمام ادارات دولت هدایت می‌دهم که به برای پی‌گیری و تطبیق پیشنهادهای این فتوا در روزهای نزدیک، برنامه‌های عملی آن را روی دست گیرند.» در اعلامیه آمده است: «در شرایط حساس کنونی افغانستان و در این ماه متبرک رمضان، علمای کرام ما کار نهایت بزرگ را انجام دادند که من به نماینده‌ی از حکومت و مردم افغانستان با اخلاص و از صمیم قلب از ایشان قدردانی می‌کنم.» رییس جمهور با اشاره به حمله‌ی انتحاری بر گردهمایی عالمان دین گفته است: «این حمله که نشست بزرگ علمای کشور را هدف قرار داد، در حقیقت حمله بر وارثین پیامبر اسلام، مبلغان دین، ارزش‌های اسلامی و اجماع قاطع علما است.»

وزارت معادن: قرارداد پروژه‌ی فابریکه‌ی سمنت غوری فسخ شد

صفحه ۲

نمایندگان مجلس: مالیات بر کریدتها به جیب‌های شخصی می‌ریزد

صفحه ۳

جنگ و فتوا

صفحه ۴

محیط زیست را به محیط زشت بدل کرده‌ایم

صفحه ۶

موضع قاطع و روشن عالمان دین

حمله‌ی انتحاری به محل برگزاری نشست عالمان دینی نشان می‌دهد که گروه‌های تروریستی از زیر سوال بردن روایت‌شان توسط عالمان دینی هراس دارند.

عالمان دینی روایت طالبان از جنگ و خون‌ریزی را زیر سوال بردند. عالمان دینی اعلام کردند که جنگ طالبان نه جهاد مقدس که خون‌ریزی حرام و نامشروع است. مردم افغانستان از عالمان دینی انتظار داشتند که در شرایط کنونی همین‌طور موضع بگیرند. بیشتر عالمان دینی افغانستان حکم صادر کردند که جنگ با حکومتی که در محاکم آن احکام شرعی تطبیق مبنای قضاوت است، حرام است. احکام شرعی مبنای قانون‌گذاری افغانستان هم است. حکومت طالبان زیر فشار جهانی فرو پاشید. آنان به گروه‌های افراطی جهادپرست خارجی پناه داده بودند و به همین دلیل، جهانیان آنان را کنار زدند. پس از آن حکومت و نظم سیاسی جدید در افغانستان روی کار آمد و این حکومت، احکام فقه حنفی را مبنای قانون‌گذاری و قضا قرار داد. این حکومت به لحاظ سیاسی هم دارای پایه‌های وسیع بود. نیروهای سیاسی افغانستان که تجربه‌ی جنگ با شوروی را داشتند، فیصله کردند که حکومت باید مشروعیت کامل مردمی، سیاسی و شرعی داشته باشد.

اما طالبان با خلق یک روایت نادرست به جنگ نظم سیاسی پس از بن آمدند. اگر آنان نمی‌جنگند، نه به حضور نیروهای بین‌المللی نیاز بود و نه کمک‌های جهانی در عرصه‌ی جنگ و امنیت متمرکز می‌ماند. این روایت نادرست دینی طالبان، به صورت جدی توسط عالمان دینی زیر سوال نرفته بود. اما از شروع ۲۰۱۸ به بعد که حمله‌های انتحاری طالبان شدت گرفته است، عالمان دینی افغانستان و کشورهای دیگر درک کردند که سکوت در برابر روایت طالبان جفا به خون انسان‌های بی‌گناه است. عالمان دینی افغانستان و اندونیزیا طالبان را به مذاکره دعوت کردند.

اکنون ۲۰۰۰ عالم دینی گرد هم آمده‌اند و طالبان را نکوهش کردند. آنان روایت طالبان را نادرست خواندند و از آنان درخواست کردند که برای ختم جنگ با کابل مذاکره کنند.

فتوای عالمان دینی افغانستان باید مورد توجه فقهای مشهور دنیای اسلام قرار گیرد. فقهایی مثل شیخ سدید، قرضاوی و دیگران هم باید در مورد آن موضع بگیرند. الازهر هم باید موضع خود را در این مورد روشن کند. سکوت در برابر خون‌ریزی در افغانستان جفا است. حکومت افغانستان بر مبنای معیارهایی که مسلمانان در سده‌های میانه وضع کردند، مشروعیت کامل دارد. هر گروه سیاسی و نظامی ناراضی باید با دولت افغانستان مذاکره کند. اگر طالبان یا هر گروه دیگر نسبت به حضور نیروهای بین‌المللی در افغانستان ملاحظه دارد، باید آن را به صورت مسالمت‌آمیز با دولت افغانستان مطرح کند. جنگ و کشتار مردم بی‌گناه هیچ مشروعیت ندارد.

دولت افغانستان باید فتوای عالمان دینی را مبنا قرار دهد و بر اساس آن یک استراتژی تبلیغاتی بسازد و آن را به گوش همه برساند. این فتوا باید در روستاها به سمع مردم رسانده شود. عالمان دینی و طالبان مدرسه‌های دینی باید آن را بخوانند. دولت باید به همه‌ی نهادهای مذهبی هدایت دهد که این فتوا را برای همه‌ی مراجعان و مخاطبان شان توضیح دهند. عالمان دینی‌ای که در کل دنیا شناخته شده هستند هم باید در مورد واقعیت‌های افغانستان اطلاع حاصل کنند و در برابر موجی از خون‌ریزی و انتحار که در این کشور به راه افتاده، موضع قاطع بگیرند. دوام خون‌ریزی در افغانستان عواقب خطرناکی برای تمام کشورهای منطقه دارد.

۸صبح، کابل: نرگس نهن، سرپرست وزارت معادن و پترولیوم می‌گوید قرارداد پروژه‌ی فابریکه‌ی سمنت غوری با «شرکت سرمایه‌گذاری افغان» فسخ شده است. خانم نهن که روز دوشنبه (۱۴ جوزا) در یک نشست خبری در کابل صحبت می‌کرد، گفت که این قرارداد به دلیل «تکمیل نکردن مکلفیت‌ها از سوی قراردادی و برخی موضوعات دیگر» فسخ شده است.

سرپرست وزارت معادن و پترولیوم گفت: «این شرکت در پروپوزل خود تعهد کرده بود که ۱۵۲ میلیون دالر را در این پروژه سرمایه‌گذاری می‌کند، اما با گذشت یازده سال و پس از بررسی‌های وزارت معادن و پترولیوم، اکنون این شرکت ادعا می‌کند که تا حال ۵۱ میلیون دالر سرمایه‌گذاری کرده است. این، نظر به کل مبلغی که گفته بودند، بسیار کم است.»

خانم نهن دلیل دیگر فسخ قرارداد این پروژه را، اجرا نشدن یکی دیگر از تعهدات قراردادی خواند و گفت قرار بود شرکت سرمایه‌گذاری افغان در دو سال اول فابریکه‌ی سمنت غوری را مکمل بازسازی و ظرفیت تولید را به ۱۴۰ صد تن در یک شبانه روز برساند، اما زمانی که وزارت معادن و پترولیوم بررسی کرد، دیده شد که بازسازی بر اساس تعهد صورت نگرفته و این شرکت، ظرفیت تولید را فقط به ۳۰ درصد تعهدی که کرده بود، رسانده است.

بر اساس سخنان نرگس نهن، این شرکت تعهد کرده بود که گزارش‌های خود را با وزارت معادن شریک و فابریکه‌ی سوم سمنت غوری را احداث کند، اما در این زمینه هیچ‌گونه اجراء صورت نگرفته و به همین دلیل این شرکت، به میزان تولیدی که تعهد کرده بود، فروش پروژه به شرکت‌های دومی و سومی و در جریان

وزارت معادن:

قرارداد پروژه‌ی فابریکه‌ی سمنت غوری فسخ شد

قرار ندادن وزارت معادن و پترولیوم یکی دیگر از دلایل فسخ این قرارداد خوانده شد. سرپرست وزارت معادن و پترولیوم گفت بررسی‌های آنان نشان می‌دهد که این پروژه در ده سال گذشته به دست دوم و سوم به فروش رسیده، اما هیچ‌وقت با وزارت معادن و پترولیوم شریک نشده و تصمیم یا حد اقل موافقت وزارت معادن و پترولیوم گرفته نشده است.

تصفیه نکردن بدهکاری شرکت سرمایه‌گذاری افغان به وزارت معادن و پترولیوم، دلیل دیگر فسخ قرارداد برشمرده شد.

به گفته‌ی سرپرست وزارت معادن و پترولیوم «شرکت سرمایه‌گذاری افغان» از وزارت معادن در ده سال حدود ۱۳ میلیون دالر بدهکار است و این بدهکاری را در این چند سال تصفیه نکرده است.

سرپرست وزارت معادن و پترولیوم همچنان یادآور شد که این موضوع در سال ۱۳۹۵ به کابینه گزارش و تقاضا شد که به دلیل تعهد نداشتن شرکت در برابر پروژه، این قرارداد فسخ شود. مسئولین شرکت سرمایه‌گذاری افغان در آن زمان ادعا کرد که شرکت‌شان مورد بی‌عدالتی قرار گرفته است. کابینه در آن زمان فیصله را فسخ کرد.

به گفته‌ی خانم نهن زمانی که وی در رهبری وزارت معادن و پترولیوم قرار گرفت، بررسی‌ها بار دیگر آغاز شد. بعد از مذاکره با شرکت سرمایه‌گذاری افغان، رهبری وزارت معادن و پترولیوم به این نتیجه رسید که دلیل کم‌کاری‌های این شرکت موجه نیست. خانم نهن گفت: «دلایلی که شرکت برای کم‌کاری‌هایش داشت، بسیار غیر موجه بود. گزارش ما بار دیگر که آماده شد و بعد از طی مراحل روند انتقال، فیصله‌ی شورای عالی اقتصادی این شد که این قرارداد فسخ شود.»

مجلس اتهام‌های فساد بر نماینده‌گان را بررسی می‌کند

۸صبح، کابل: امیرخان یار، معاون دوم مجلس نماینده‌گان که جلسه‌ی روز دوشنبه (۱۴ جوزا) ی مجلس را رهبری می‌کرد، گفت که اتهام‌ها علیه نماینده‌گان مجلس بررسی شود.

پیش از طرح این خواست از سوی معاون مجلس، شماری از نماینده‌گان مجلس ادعا کرده بودند که حکومت برای مهندسی انتخابات، بر علیه برخی از نماینده‌گان مجلس دوسیه‌سازی کرده است.

عارف رحمانی، نماینده‌ی مردم غزنی دیروز در مجلس گفت: «حکومت برای مهندسی کردن انتخابات قضا برای شماری از نماینده‌گانی که حکومت از افشاگری‌های آنان هراس دارد، دوسیه‌سازی کرده است.» آقای رحمانی هرچند از نحوه‌ی این دوسیه‌سازی حکومت چیزی نگفت، اما تأکید کرد که حکومت تلاش دارد تا این افراد دوباره به مجلس راه نیابند.

غلام‌حسین ناصری، دیگر عضو مجلس خواستار بررسی این اتهام‌های حکومت بر اعضای مجلس نماینده‌گان شد.

یک فابریکه‌ی معیاری پروسس کشمش به ارزش ۱۱ میلیون دالر ساخته می‌شود

۸صبح، کابل: قرار است دو نهاد بین‌المللی بیش از ۱۱ میلیون دالر را روی ایجاد یک فابریکه‌ی معیاری پروسس کشمش و بیمه‌ی این فابریکه در مقابل خطرات در کشور سرمایه‌گذاری کنند.

اداره‌ی بین‌المللی مالی که یکی از بخش‌های بانک جهانی است و در بخش فراهم‌سازی زمینه‌های انکشاف سکتور خصوصی در بازارهای رو به انکشاف کار می‌کند، قرار است ۳ میلیون دالر امریکایی را برای ایجاد یک فابریکه‌ی معیاری پروسس کشمش سرمایه‌گذاری کند.

اداره‌ی تضمین سرمایه‌گذاری‌های چندجانبه نیز ۸.۷ میلیون دالر دیگر را برای «پوشش بیمه در مقابل خطرات سیاسی این فابریکه» فراهم خواهد کرد.

اداره‌ی تضمین سرمایه‌گذاری‌های چندجانبه هم از اعضای گروه بانک جهانی است.

مسئولان بانک جهانی در کابل روز دوشنبه (۱۴ جوزا) با نشر خبرنامه‌ای از ایجاد این فابریکه‌ی کشمش در کشور خبر داد و نوشت: «هدف این سرمایه‌گذاری‌ها، انکشاف و احیای مجدد جایگاه از دست‌رفته‌ی صنعت پروسس و صادرات کشمش و انکشاف سکتور زراعت در افغانستان است.»

در خبرنامه گفته شده که قرار است که این بستگی کمکی، شرکت پروسس میوه‌جات ریکویدا Rikweda را در ایجاد یک فابریکه‌ی معیاری پروسس کشمش در ولسوالی استالف کابل حمایت مالی کند.

مسئول ریکویدا، رییس اجرایی شرکت پروسس میوه‌جات ریکویدا گفته است: «این پروژه، جایگاه از دست‌رفته‌ی افغانستان را در جهان، در زمینه‌ی پروسس و صادرات کشمش دوباره احیا می‌کند.»

بر اساس این خبرنامه، این سرمایه‌گذاری میزان پروسس کشمش در این فابریکه را تا دو برابر افزایش می‌دهد و کیفیت پروسس کشمش را با استفاده از تکنولوژی مدرن و پیشرفته، مطابق روش‌های مصونیت غذایی بهبود می‌بخشد.

گفته می‌شود که با این سرمایه‌گذاری، میزان صادرات افزایش و زنده‌گی کشاورزان بهبود می‌یابد.

موانید مخلوف، رییس ساحه‌ی اداره‌ی بین‌المللی مالی برای منطقه‌ی شرق میانه و افریقای جنوبی گفته: «پروسس کشمش می‌تواند سبب مشارکت و ورود ده‌ها فاقین، به ویژه زنان به زنجیر ارزش فعالیت‌های تولیدی و تجارتي در این سکتور شود و به این ترتیب، برای هزاران خانواده‌ی فقیر افغان زمینه‌های بهتر معیشتی فراهم شود.»

ساروش سوری، رییس عملیاتی اداره‌ی تضمین سرمایه‌گذاری‌های چندجانبه نیز گفته است: «با توجه به محیط پر خطر و نامطلوب سرمایه‌گذاری در افغانستان، ما تلاش‌های خویش را در راستای کاهش خطرات و ایجاد تعاملات پایدار در سکتورهای مختلف افغانستان از جمله زراعت گسترش می‌دهیم.»

به نقل از خبرنامه، قرار است با ارائه‌ی خدمات مشورتی از طریق این اداره به فابریکه‌ی پروسس ریکویدا، به کشاورزهای محلی، زمینه‌های آموزشی و رهنمودهای عملی در راستای بهبود شیوه‌های زراعتی، ذخیره‌سازی مصون محصولات باغ‌ها و تکنولوژی‌های خشک‌کردن کشمش فراهم شود.

این نخستین پروژه‌ی مشترک اداره‌ی بین‌المللی مالی و اداره‌ی تضمین سرمایه‌گذاری‌های چندجانبه در افغانستان و اولین سرمایه‌گذاری اداره‌ی بین‌المللی مالی در سکتور تجارت محصولات زراعتی است.

در خبرنامه آمده است با آن که اقلیم و آب و هوای افغانستان برای پروسس کشمش بسیار مناسب است، اما بنا بر مشکلات امنیتی و کیفیت نامطلوب و مراعات نکردن استانداردهای مصونیت غذایی، کمتر از ۴۰ درصد تولید سالانه‌ی کشمش به کشورهای بیرونی صادر می‌شوند.

با این حال وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از این سرمایه‌گذاری تازه‌ی بانک جهانی در بخش پروسس کشمش استقبال کرده، می‌گوید باغ‌داران افغانستان سالانه بیش از ۱.۱ میلیون متریک تن انگور تولید می‌کند و سرمایه‌گذاری تازه در این بخش می‌تواند باعث رشد و تقویت زنجیره‌ی انگور در افغانستان شود. اکبر رستمی، سخنگوی وزارت زراعت گفت پروسس بیشتر انگور به کشمش در این کارخانه، می‌تواند از فاسد شدن بیشتر انگور و تاوان‌های اقتصادی باغ‌داران جلوگیری کند.

همین حالا هم برخی از فابریکه‌های کوچک پروسس کشمش در افغانستان ایجاد شده، اما ظرفیت این فابریکه‌ها در مقایسه با میزان تولیدات بلند انگور در افغانستان بسیار ناچیز اند.

بیشتر از ۲۰۰۰ عالم دین به پایان جنگ فتوادادند

حدود ۲ هزار تن از عالمان دین از سراسر کشور روز دوشنبه (۱۴ جوزا) با تجمع در خیمه‌ی لویه‌جرگه، فتوای ناجایز بودن جنگ در کشور را صادر کردند. عالمان دین گفتند که «جنگ جاری از نظر شریعت و نصوص دینی ناروا است و هیچ‌گونه صبغه‌ی دینی ندارد».

در این فتوا با بیان شماری از آیات قرآن و احادیث آمده که جنگ جاری افغانستان ناجایز و ناروا است و هیچ دلیل شرعی ندارد.

این نشست روز دوشنبه (۱۴ جوزا) زیر نام «مجلس علمای کرام پیرامون حالات موجود در کشور» در تالار لویه‌جرگه در کابل برگزار شد. در این نشست، عالمان دین از سراسر کشور و از مذاهب مختلف اشتراک کرده بودند؛ نشستی که با انفجار انتحاری روبه‌رو شد.

خدابخش محسنی، عضو شورای سرتاسری علما که فتوای صادر شده را می‌خواند، گفت: «قرآن عظیم‌الشان قتل مؤمن را گناه بزرگ و نابخشودنی خوانده است، ما به توقف هرچه سریع‌تر جنگ در افغانستان فتوا می‌دهیم. خطاب ما هم به دولت است و هم برای کسانی که مدت‌های درازی است که در مقابل دولت می‌جنگند».

علما در مورد جنگ و وضعیت جاری در افغانستان پیش‌نویس اول فتوای‌شان را صادر و از حکومت افغانستان و گروه طالبان خواستند که رودرو با هم مذاکره کنند.

در ماده‌ی نخست این فتوا در مورد جنگ جاری افغانستان آمده: «مبارزه‌ی مسلحانه و انجام سائر اعمال تحت نام جهاد در مقابل جمهوری اسلامی افغانستان که ۹۹ درصد مردم آن مسلمان است و قانون اساسی آن نیز در سطح منطقه از همه بیشتر اسلامی می‌باشد، هیچ‌گونه جواز شرعی ندارد. بر اساس نصوص دینی حکم جهاد تنها صلاحیت دولت اسلام (حاکم مسلمان) است.»

در متن این فتوا آمده است: «در مورد حملات انتحاری و انفجاری عالمان دینی جهان اسلام فتوای خود را صادر و این عمل را بر اساس دلایل شرعی و نصوص دینی حرام شمرده‌اند، ما هم با تأیید این فتوا، با آنان ملحق شده و به قاطعیت می‌گوییم که حملات انتحاری در اسلام حرام

است، کشتن نفس در اسلام حرام است. هیچ انسانی حق و صلاحیت گرفتن زنده‌گی انسانی دیگری را ندارد، حتا اگر زنده‌گی خودش هم باشد.»

ده‌ها سال است که افغانستان در آتش جنگ می‌سوزد. قربانیان این جنگ بیشتر افغان‌ها هستند. عالمان دین با اشاره به همین مسئله در این نشست خاطرنشان کردند که در ۱۶ سال اخیر، جنگ در کشور به حالت خون‌بار خود رسیده و در آن هیچ نوع ارزش‌های دینی مراعات نمی‌شود.

در این فتوای ۷ ماده‌ای آمده، هر کسی که به صلح نمی‌پیوندد، به صورت آشکار از اوامر خداوند نافرمانی می‌کند.

علمای دینی به گروه طالبان گفته‌اند که مذاکرات مستقیم یگانه راهی است که برای دستیابی به تمامی مطالبات طرف‌های جنگ وجود دارد.

عالمان دینی جنگ جاری در افغانستان را «تحمیلی و از سوی بیگانه‌گان» دانستند و گفتند: «هر روز از هر دو

جنب جنگ، ده‌ها طفل، جوان و بزرگ‌سال کشته می‌شوند، مادران بی‌فرزند و فرزندان یتیم می‌گردند و صدها جوان دیگر مجبور می‌شوند که کشور را ترک کنند.»

در بخش دیگر این فتوا به تأکید از حکومت و حرکت‌های سیاسی و مدنی، اداره‌های مسئول و کاربران شبکه‌های اجتماعی خواسته شده که برای بیرون رفتن از دشواری‌های فعلی وحدت و یک‌پارچه‌گی خویش را حفظ کرده و «شکار دسایس بیگانه‌گان نشوند.»

از سویی هم عنایت‌الله بلیغ، عضو دیگر شورای علما در این نشست گفت بخشی از این فتوا مربوط به دولت است. به گفته‌ی وی دولت باید به مواردی که به ادامه‌ی جنگ کمک می‌کند، توجه کند.

او گفت: «یکی از ما به بودن یک خارجی در افغانستان راضی نیستیم... نشست‌های خارجی را کنار بگذاریم و در شهر پیامبر بنشینیم و مشکل خود را حل کنیم.» این علما حضور نیروی‌های خارجی را نیز متکی به شورش گروه‌های مسلح خوانده افزودند که خروج آنان زمانی ممکن خواهد شد که گروه‌های مسلح مخالف، صلح کنند.

در فتوای علمای افغانستان از سایر کشورهای اسلامی نیز خواسته شده که حمایت‌شان را از این فتوا اعلام کنند و برای پایان جنگ افغانستان همکاری کنند. پیش از این نیز چندین نشست علمای افغانستان و کشورهای اسلامی با موضوع جنگ افغانستان در داخل و خارج افغانستان برگزار شده، اما مخالفان مسلح تاکنون به این نشست‌ها و درخواست برای صلح حکومت پاسخ نداده‌اند.

با این حال، پس از پایان این نشست و زمانی که علما دینی از خیمه‌ی لویه‌جرگه در حال بیرون شدن بودند، انفجار انتحاری در درب این محل رخ داد. در این انفجار، ۸ نفر از علمای افغانستان کشته و ۱۹ نفر دیگر زخمی شدند.

پولیس کابل گفته که حمله‌کننده‌ی انتحاری پیاده بوده و هدف آن نشست علمای افغانستان بوده است.

طالبان دست‌داشتن افرادشان را در این حمله رد کرده است. هنوز مشخص نیست که کدام گروه به نشست شورای علمای افغانستان حمله کرده است.

نماینده‌گان مجلس:

مالیات بر کزیدت‌ها به جیب‌های شخصی می‌ریزد

جمع‌آوری ۱۰ درصد مالیه از سوی شرکت‌های مخابراتی از سه سال به این سو نگرانی مردم را برانگیخته است.

در پی همین نگرانی‌ها نماینده‌گان مجلس روز دوشنبه (۱۴ جوزا) وزیر مخابرات و تکنالوژی معلوماتی را به جلسه‌ی استجواییه دعوت کردند.

به باور نماینده‌گان مجلس، در کنار این که مردم با بیکاری، ناامنی و ده‌ها چالش دیگر روبه‌رو اند، پرداخت ۱۰ درصد مالیه، بر آنان تحمیل شده است. به باور نماینده‌گان مجلس، پولی را که مردم به نام مالیه‌ی مخابراتی می‌پردازند، به گونه‌ی شفاف به حساب دولت جمع‌آوری نمی‌شود، بلکه «از سوی یک حلقه‌ی خاصی حیف و میل می‌شود.»

ذکیه سنگین، نماینده‌ی مردم پروان در مجلس می‌گوید قرار اطلاعاتی که به دسترس نماینده‌گان مجلس قرار دارد، هیچ سیستمی وجود ندارد که بیان‌گر جمع‌آوری مالیه‌ی مخابراتی به حساب دولت باشد. خانم سنگین گفت: «قرار معلوماتی که ما داریم، از ۱۰ درصد مالیه، ۸ درصد آن به یک حساب شخصی جمع‌آوری می‌شود؛ حسابی که سه نفر آن را اداره می‌کنند و تنها ۲ درصد آن به حساب دولت واریز می‌شود.»

محمدصالح سلجوقی، نماینده‌ی مردم هرات در مجلس در خطاب به وزیر مخابرات و تکنالوژی معلوماتی گفت: «دزدی به صورت رسمی از جیب مردم جریان دارد و شما به حیث مسئول این اداره تا کنون نتوانسته‌اید سیستمی را ایجاد کنید که [مردم] به شفافیت پرداخت‌های خود اطمینان حاصل کنند.»

اما شهزادگل آریویی، وزیر مخابرات و تکنالوژی معلوماتی می‌گوید ۱۰ درصد مالیه‌ی مخابراتی به گونه‌ی شفاف به حساب دولت واریز می‌شود. آقای آریویی گفت: «پس از حساب‌دهی شرکت‌ها، مالیه به طور مستقیم به حساب بانکی د افغانستان بانک انتقال می‌یابد و شامل بودجه‌ی ملی دولت می‌شود.»

آقای آریویی از راه‌اندازی دستگاه حساب‌دهی مخابراتی (Real Time Management) نیز خبر داد. او گفت با راه‌اندازی این دستگاه، حساب‌دهی به گونه‌ی شفاف صورت خواهد گرفت.

می‌گویند در صورتی که سیمکارت‌ها ثبت و راجستر شده‌ی شرکت‌های مخابراتی و وزارت مخابرات کشور نباشد، موضوع جمع‌آوری مالیات آن چگونه خواهد بود. محمدهاشم، نماینده‌ی مردم فاریاب در مجلس گفت: «بیش از ۵۰ درصد سیمکارت‌ها بدون راجستر است.» به باور این نماینده‌ی مجلس، مالیه‌ی سیمکارت‌های ثبت‌ناشده از سوی شرکت‌های مخابراتی حیف‌ومیل خواهد شد.

اما آقای آریویی می‌گوید تمام سیمکارت‌های فعال در شرکت‌های مخابراتی ثبت هستند، اما مشکل این است که سیمکارت‌های متعددی به نام یک شخص ثبت است. آقای آریویی گفت: «نه تنها سیم کارت‌های راجستر شده، بلکه از تمام سیمکارت‌های فعال مالیه گرفته می‌شود.» آقای آریویی افزود: «تا زمانی که یک سیم‌کارت به نام یک شخص ثبت نباشد، فعال نمی‌شود.»

شبکه‌های روشن، افغان بیسیم، اتصالات و ام. تی. ان، چهار شبکه‌ی خصوصی و افغان‌تلکام و وصل‌تلکام دو شبکه‌ی دولتی است که در خدمات مخابراتی را در کشور عرضه می‌کنند. این شبکه‌ها میلیون‌ها کاربر دارند. بر اساس آمار وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی در حال حاضر بین ۲۳ تا ۲۴ میلیون سیم‌کارت فعال در کشور وجود دارد. این آمار ثابت نیست؛ بلکه گاهی افزایش و گاهم هم کاهش می‌یابد. چرا دستگاه (Real Time Management) فعال نشده است؟

ریال‌تایم دستگاهی است که نظارت، بررسی و محاسبه‌ی میزان استفاده‌ی مشتریان شبکه‌های مخابراتی را مشخص و خدمات ارائه‌ی شده به مشتریان را ثبت، بررسی، تحلیل و بایگانی می‌کند.

نماینده‌گان مردم در مجلس از این‌که راه‌اندازی این دستگاه زمان‌گیر است، نگرانی دارند، اما آقای آریویی گفت: «برای این که برای نخستین بار است که این سیستم در افغانستان راه‌اندازی می‌شود، این برنامه زمان‌گیر است.» آقای شهزادگل آریویی افزود که وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی در آخرین مرحله‌ی راه‌اندازی این سیستم قرار دارد و پس از امضای قرارداد آن در فرصت زمانی کمتر از ۳ ماه این دستگاه فعال و قابل استفاده خواهد بود.

افزون بر آن، وزیر مخابرات و تکنالوژی معلوماتی کشور دلیل تأخیر راه‌اندازی این دستگاه را محول‌ساختن موضوع به اداره‌ی سیستمی می‌دانند. آقای آریویی گفت: «آخرین قیمتی که برای ما داده شده است، ۱۴ میلیون دالر است. نظر سیستمی این است که ما یکبار دیگر نرخ بگیریم تا معلوم شود که این نرخ درست است و یا خیر.» اما نماینده‌گان مجلس می‌گویند اداره‌ی سیستمی، قراردادها را پس از عقد شدن بررسی می‌کند و جمع‌آوری ۱۰ درصد مالیه‌ی مربوط به بودجه‌ی دولت افغانستان می‌شود و هیچ ربطی با این اداره ندارد.

در پایان مجلس امیرخان یار، معاون مجلس نماینده‌گان از وزیر مخابرات خواست هرچه زودتر به خرید این دستگاه اقدام کند تا شفافیت پرداخت مالیه‌ی مخابراتی تضمین شود و نگرانی مردم برطرف شود. آقای امیرخان یار در خطاب به وزیر مخابرات و تکنالوژی معلوماتی گفت: «هزینه‌ی سیستم یک ربع عواید است، اگر عواید یک ربع سال را در سال‌های گذشته مصرف می‌کردید، حالا این سیستم خرید شده بود و مشکلات مخابراتی پایان می‌یافت.»

جنگ و فتوا

عزیز منصف

تشکیل گردهمایی سراسری علمای دینی در کابل به خشونت کشیده شد. به گزارش بی‌بی‌سی، دوشنبه (۱۴ جوزا) انفجار انتحاری در نزدیکی نشستی که با شرکت صدها عالم دینی در خیمه‌ی لویه جرگه در غرب کابل برگزار شده بود، رخ داد. گروه طالبان اعلام کرده است که این حمله کار آنان نیست. مولوی گل‌احمد صدیقی، معاون شورای علمای کابل به بی‌بی‌سی گفت که در این انفجار انتحاری، ۸ نفر از علمای افغانستان کشته و ۱۹ نفر دیگر زخمی شده‌اند. او گفت که در میان کشته‌شده‌گان شماری از علمای مشهور نیز هستند.

جالب این جا است که گروه طالبان مسئولیت حملات تروریستی‌ای را که در آن افراد غیرنظامی کشته می‌شوند، بر عهده نمی‌گیرد. تلفات ملکی انتقادات زیادی نسبت به گروه‌های تروریستی و حتی حکومت افغانستان به وجود آورده است. در آخرین مورد، حمله‌ی نیروهای هوایی افغان بالای مدرسه‌ای در قندوز موجب کشته‌شدن مردم ملکی شد. البته، در این میان فرماندهان طالبان نیز به هلاکت رسیدند. در میان حلقه‌های اطلاعاتی افغانستان کسی باور ندارد که به جز طالبان و گروه‌هایی که متحد طالبان به حساب آمده و رهبر آن معاون رهبر گروه طالبان است، کسی انگیزه‌ای برای حملات انتحاری با اهداف سیاسی و نظامی داشته باشد. گروه داعش به خاطر اعتقاد مرگبار فرقه‌ای تا حال شیعیان افغانستان را مورد هدف قرار داده است.

طالبان با فاصله‌گرفتن از رویدادهای انتحاری از شگرد سیاسی استفاده می‌کنند ولی در نهایت همه می‌دانند که در منطق این گروه استفاده از فتوا و تکفیر برای قتل دیگران جایگاه عمده‌ای دارد. این گروه در گذشته علمای دینی، متنفذین قومی، ماموران دولتی و مردم ملکی را توسط ترور و انتحار به شهادت رسانده‌اند. پس از حملات مرگبار چارراهی زنبق و چارراهی ملک اصغر بود که موج قدرتمندی از نفرت عمومی علیه این گروه برانگیخته شد. در منطق تکفیری طالبان کشتار مردم و ویرانی در شهرها به گمان‌شان فشار زیادی را بالای دولت تحمیل می‌کند. آن‌ها تصور می‌کنند که وقتی دولتی از تأمین امنیت شهروندان خود عاجز بماند و جامعه نیز از هلاکت و ویرانی به ستوه بیاید، فضای لازم برای پیروزی مخالفان مسلح و تروریست دولت فراهم می‌شود؛ آن‌ها یک بديل برای تأمین صلح و ثبات شده می‌توانند.

برعکس، حملات انتحاری موجی از نفرت را علیه طالبان به وجود آورده است، در جامعه به همبستگی در برابر تروریسم و افراطیت مذهبی کمک کرده است و در نهایت طالبان و متحدان تروریست آن نیز جذابیت سیاسی و اجتماعی‌ای برای خود خلق کرده نتوانسته‌اند. از این رو، طالبان مجبور اند که مسئولیت حملات انتحاری بر گروه‌های ملکی را به عهده نگیرند و بیشتر آن را به گردن گروه حقانی بیندازند.

حکومت با بسیج علمای دینی و با فتوا گرفتن از ایشان می‌خواهد به مقابله با منطق تکفیر طالبان بپردازد. جنگ با طالبان رهبران سیاسی افغان را مجبور کرده است که در نمایش دینداری خود تظاهر بیشتر کنند. اشرف غنی که در جوانی یک پرچمی کمونیست بود و بعد به یک تکنوکرات غرب‌گرا تبدیل شد، در رسانه‌ها تظاهر به دین را یک استراتژی ثابت روابط عمومی و تبلیغی خود ساخته است. در آخرین مورد از این کارهای نمایشی ارگ، رولا غنی، همسر آقای غنی، مدعی شد که نه تنها مسلمان بلکه پشتون نیز است؛ موضوعی که انتقادات زیادی را برانگیخته است. چون، دین امر اعتقادی و کسبی است ولی نژاد و قومیت امر خونی و دودمانی. در این دروغ رولا غنی یک واقعیت تلخ نهفته است که ارگ به لحاظ اعتقادی و اجتماعی از ناحیه تبلیغات طالبان خود را نامصون احساس می‌کند. بخشی از نیروهای ارگ تکنوکرات‌هایی از

غرب برگشته و یا کمونیست‌های سابق اند که تعلیمات دینی ندارند و از ناحیه‌ی زنده‌گی عرفی و شهری در میان جامعه‌ی روستایی و محافظه‌کار افغان احساس کمبود می‌کنند. ولی واقعیت این است که جامعه‌ی افغانستان به طور عمومی یک جامعه‌ی محافظه‌کاری و مذهبی است. موارد زیادی دیده می‌شود که پسران جوان با صورت و ظاهر شهری و حتی غربی با شنیدن آذان جانماز خود را در اماکن عمومی پهن کرده و دست به دعا می‌برند. مناسبات اجتماعی در شهرها هرچند نسبت به روستاها، به خصوص از بابت مشارکت زنان در حوزه‌ی عمومی، بازر است ولی در مقایسه با بسیاری از کشورهای همسایه، شهرهای افغانستان نیز سنتی و محافظه‌کار به حساب می‌آیند.

تصور من این است که دولت افغانستان از ناحیه‌ی پیوند خود با ایالات متحده احساس آسیب می‌کند. هیچگاه در تاریخ سه سده‌ی گذشته نظر مثبت نسبت به حضور خارجی‌ها در افغانستان وجود نداشته است؛ چه این افسران بریتانیایی و روسی بوده‌اند و چه امریکایی و فرانسوی. به صورت تاریخی تا امروز، حضور نیروهای خارجی در کشور به منزله‌ی وابستگی و دست‌نشانده‌گی دولت به «کافران» تلقی شده است. یعنی، از نظر مردم «کافران» ضمن بهره‌کشی از دولت مسلمان، راه و رسم «منحرف و غیراسلامی» خود را نیز بالای مردم تحمیل می‌کنند.

طالبان از حضور امریکایی‌ها و تغییرات جدید در جامعه، مانند افزایش حضور زنان در جامعه و محلات کار، بهره‌برداری کامل تبلیغی کرده‌اند؛ سیاستمداران، کارمندان دولت و نیروهای امنیتی را به عنوان «مزدور یهود و نصارا» توصیف کرده، مورد هدف قرار داده‌اند. مدارس مذهبی و علمای تکفیری طرفداران طالبان زرادخانه‌ی ایدئولوژیک و عقیدتی قدرتمندی را در اختیار این گروه قرار داده‌اند. ولی آیا فتوای حرام بودن جنگ و حملات انتحاری تأثیری بالای نیروهای متعصب طالب دارد؟

بدون شک، اگر علمای دینی به طور فعال‌تری به نفع حکومت تبلیغ کنند شاید بخش‌هایی از جامعه‌ی روستایی افغانستان نظر مثبت‌تری به مشروعیت مذهبی و اخلاقی داشته باشند ولی در عین حال نباید از یاد برد که گروه‌های شورشی و تروریستی نیز علمای مذهبی و اجتماعات دینی قدرتمندی در اختیار دارند. القاعده و داعش نیز فقیهان و علمای حامی خود را داشته‌اند که حملات و کشتارهای وحشیانه‌ی این دو گروه را توجیه می‌کردند. نظر علمای القاعده و داعش همان قدر برای طرفداران این دو گروه تروریستی معتبر بوده است که نظر الازهر و با قم علیه تکفیری‌های وهابی برای اهل تسنن و تشیع.

بدون شک، حکومت به خاطر کاهش منابع اقتصادی و نظامی مجبور است که حضور نیروهای امریکایی در افغانستان را بپذیرد، ولی به راحتی می‌توان دید که هم دولت و هم نیروهای خارجی روی این نکته توافق دارند که افغانستان یک جامعه‌ی مذهبی است و تا جای ممکن نسبت به سنت‌ها و اعتقادات مردم التزام ظاهری و عملی از خود نشان داد. با این همه حکومت نباید از یاد ببرد که در مقابله با طالبان فتوای مذهبی کافی نیست. حکومت باید به مشروعیت سیاسی خود نیز توجه کند. فساد و بی‌قانونی بخشی از مردم را به سوی طالبان رانده است.

تقویت اقتدار و مشروعیت حکومت رضایت در جامعه به بار آورده و در بلندمدت زمینه‌ی خروج نیروهای غربی را از افغانستان مساعد می‌کند. ولی اگر چنین نشد، برگزاری صدها گردهمایی دینی نیز جایگاه حکومت را در نزد مردم شهرها و روستاهای افغانستان بهبود نیخشیده و از مشروعیت طالبان در نزد روستائیان افغان که پشتوانه‌ی اصلی طالبان و گروه حقانی و داعش به حساب می‌آیند، کاسته نخواهد شد.

عالمان دینه کمرروایت طالبان را شکستند

فردوسی

می‌زیستند در کنترل خلفای عباسی بود و خلفای عباسی و اسلاف آنان، اموی‌ها خودشان را جانشینان خلفای راشدین می‌خواندند و خلیفه حاکم مشروع تلقی می‌شد. حتی سلاطین خراسان و مناطق دیگر نیز از خلیفه‌ی بغداد سند مشروعیت شرعی خود را دریافت می‌کردند. مثلاً غزنوی‌های خراسان سهم خلیفه‌ی بغداد را از مالی که در جنگ‌ها به دست می‌آوردند، تحویل می‌دادند، اما پس از حمله‌ی مغل‌ها به خاورمیانه و سقوط خلافت عباسی‌ها، قلمرو آنان میان شاهان و حاکمان مختلف تقسیم شد.

آن زمان سوال مشروعیت حکومت در جوامع مسلمان به صورت جدی مطرح شد. پاسخی که در آن زمان به این سوال داده شد، همان چیزی است که شورای عالمان دینی افغانستان مطرح کرده است. آن زمان گفته شد که هر حاکمی که در قلمرو حاکمیتش احکام شرعی اجرا شود، حکومتش مشروعیت دارد و کسی حق ندارد در برابر آن بجنگد. در آن زمان گفته شد که حاکمی که نظام حقوقی‌اش شرعی است و محاکم آن براساس شریعت حکم صادر می‌کنند، صلاحیت حکومت کردن دارد. کتاب‌های تاریخ نشان می‌دهد که پاسخ دهنده‌گان به سوال مشروعیت حکومت، در مورد اوصاف شخصی حاکم زیاد سخت‌گیری نکردند. حاکمانی بودند که اعضای خانواده‌ی خود را ناحق کشتند و معیوب کردند، اما به دلیل این که اجازه داده بودند محاکم در قلمروشان به اساس احکام شرعی قضاوت کند، با شورش مردمی مواجه نشدند و پایدار ماندند.

در نوشته‌های جهادپست‌هایی مثل سید قطب، محمد قطب و دیگر تیوری‌پردازان جهادپسم نیز به صراحت آمده است که حکومتی نامشروع است که اجازه نمی‌دهد در قلمروش محاکم بر اساس شریعت حکم صادر کنند. روشن است که تفسیرهای مختلف از نوشته‌های آنان صورت گرفته است ولی چیزی که در مکتوبات آنان واضح است، این است که حاکمی که اجازه نمی‌دهد که نظام حقوقی قلمروش شرعی باشد، نامشروع است. نوشته‌های اسلام‌گرایان سیاسی از سال ۱۹۴۶ تا ۱۹۷۸ به سوال مشروعیت حاکم تقریباً به همان شکلی پاسخ داده‌اند که نظریه‌پردازان مسلمان پس از سقوط عباسی‌ها پاسخ دادند. این تمییه فقیه و حدیث‌شناس معروف که جهادپست‌ها از کتاب‌های او نقل قول می‌کنند، در سال ۱۳۰۳ میلادی اعلام کرد که از آن جا که مغل‌های مسلمان احکام شرعی را تطبیق نمی‌کنند، جنگ با آنان مشروعیت دارد. اسلامپست‌های مدرن در قرن بیست هم به نوشته‌های او استناد کردند.

دو هزار عالم دینی افغانستان هم با استناد به همین نکته، جنگ طالبان را نامشروع می‌خوانند. در روایت طالبان این نکته بسیار برجسته می‌شود که حکومت افغانستان به دلیل این که احکام شرعی را تعطیل کرده است، مشروع نیست. اما شورای عالمان دینی افغانستان، بنیاد روایت طالبان را با فتوایی که صادر کرده است، زیر سوال برد. همان طور که در بالا آمد، در دنیای اسلام مشروعیت حکومتی زیر سوال رفته است که نظام حقوقی شرعی را در کل کنار می‌گذاشت. مشروعیت رضا شاه در ایران و حکومت حزب دمکراتیک خلق در افغانستان به همین دلیل از میان رفت. اما حکومت کنونی افغانستان با آن که انتخابات را معیار مشروعیت سیاسی می‌داند، نظام حقوقی‌اش برگرفته از شریعت است. مشروعیت انتخاباتی هم چیزی است که سازمان‌های اسلام‌گرای بسیار سابقه‌دار در خاورمیانه و جنوب آسیا آن را پذیرفته‌اند. مثلاً اخوان المسلمون مصر و سازمان جمعیت‌العلمای اسلام پاکستان، انتخابات را مبنای مشروعیت سیاسی قرار داده‌اند. حکومت افغانستان باید عالمان دینی کشورهای دیگر را هم تشویق کند تا برضد جنگ در افغانستان موضع بگیرند.

دو هزار عالم دینی صاحب صلاحیت، جنگ طالبان را ناروا و حمله‌های انتحاری این گروه را حرام خواندند. این اولین بار است که عالمان دینی با این میزان و در این سطح، جنگ طالبان را نکوهش می‌کنند. روایت گروه طالبان این است که آنان یک سازمان مذهبی هستند، خون‌ریزی و خشونت که آنان راه‌انداخته‌اند، جنگ مقدس است و هدف‌شان از این جنگ اخراج نیروهای ناتو و ایجاد یک حکومت شرعی است. ۲ هزار عالم دینی دیروز این روایت آنان را زیر سوال بردند. این عالمان دینی در متن فتوایی که صادر کرده‌اند بسیار به وضوح آورده‌اند که قانون اساسی کنونی افغانستان، در تضاد با شریعت نیست، تمام محاکم افغانستان بر مبنای احکام شرعی حکم صادر می‌کنند و نظام حقوقی افغانستان برگرفته از شریعت است. منظور عالمان دینی این است که افغانستان، نظام حقوقی، حکومت و قضای شرعی دارد و جنگی که زیر نام ایجاد حکومت شرعی راه‌انداخته شده است، خون‌ریزی ناروا است.

این دوهزار عالم دینی از طالبان خواستند که برای پایان جنگ با دولت افغانستان مذاکره کنند و هر اختلافی که با حکومت و مجموع روند پس از بن دارند، به صورت مسالمت‌آمیز حل کنند. عالمان دینی حمله‌های انتحاری را هم حرام اعلام کردند. حمله‌های انتحاری یکی از تاکتیک‌های خونین گروه طالبان است که جان انسان‌ها را می‌گیرد. ۲۰۰۰ عالم دینی به صراحت این تاکتیک وحشیانه‌ی جنگی را حرام اعلام کردند.

طالبان خودش را گروهی می‌داند که متشکل از طالب‌ها و عالمان دینی است. آنان خودشان را گروهی تعریف می‌کنند که از مدارس دینی برخاسته‌اند و بیشتر از هر گروه و جریان دیگری به عالمان دینی نزدیک اند. ملا محمد عمر، بنیان‌گذار گروه طالبان، حکومتی در افغانستان برپا کرده بود که آن را شرعی می‌خواند. ملا محمد عمر در راس یک حکومت غیرانتخابی بود که از نظر خودش مشروعیتش را از فتوای عالمان دینی می‌گرفت. منابع طالبان مدعی اند که در ۴ اپریل سال ۱۹۹۶ حدود ۱۵۰۰ ملا از افغانستان و پاکستان در قندهار گرد آمدند و به زعامت و امارت ملا محمد عمر مشروعیت دادند. عالمان دینی در روایت طالبان نقش بسیار مهم دارند.

فتوای اخیر دوهزار عالم دینی، بنیادهای ایدئولوژیک جنگ طالبان را سست می‌کند. در متن فتوای شورای عالمان دینی به نکات جالبی اشاره شده است. مثلاً در این متن آمده است که محاکم افغانستان مطابق به شریعت حکم صادر می‌کنند و نظام حقوقی افغانستان برگرفته از شریعت است. مجموع گروه‌های جهادپست در خاورمیانه، جنوب آسیا و آسیای مرکزی، همین روایت را تبلیغ می‌کنند که حکومت‌های که در اینجا حاکم اند و نزد شهروندان مسلمان مشروعیت دارند، احکام شرعی را تطبیق نمی‌کنند و نظام حقوقی آنان غیرشرعی است. از نظر گروه‌های جهادپست وجود نظام حقوقی غیرشرعی در یک کشور، جنگ برضد آن حکومت را مشروع می‌کند. در روایت طالبان نیز همین نکته مطرح می‌شود.

اما در فتوای شورای عالمان دینی افغانستان، این روایت به چالش کشیده شده است. محاکم افغانستان بر اساس احکام شرعی عمل می‌کنند. درست است که در این محاکم فساد بیداد می‌کند. اما در این هیچ تردیدی نیست که نظام حقوقی افغانستان برگرفته از فقه حنفی است. بنابراین، جنگ برضد حکومت افغانستان به باور عالمان دینی‌ای که در کابل گردآمده بودند، مشروعیت شرعی ندارد.

از زمان سقوط خلافت عباسی در سال ۱۲۵۸ در جوامع مسلمان این پرسش به میان آمد که کدام نوع حکومت مشروعیت دارد؟ قبل از آن قلمرو بزرگی که در آن مسلمانان و نامسلمانان

بررسی جرایم انتخاباتی

چکیده

افغانستان در آستانه‌ی برگزاری گزینش سرنوشت‌ساز پارلمان و انتخابات شوراهای ولسوالی قرار دارد.

مردم کشور عزم‌شان را جزم کرده‌اند تا حاکمیت ملی‌شان را از طریق انتخابات و استعمال مستقیم رای‌شان به نمایش بگذارند. طبق ماده‌ی چهارم قانون اساسی: «حاکمیت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یا توسط نماینده‌گان خود آن را اعمال می‌کند.»

وجود قوانین انتخاباتی یا نظام انتخاباتی کارآمد و رسیده‌گی عادلانه به جرایم انتخاباتی، عامل مهم در تعیین سرنوشت انتخابات است. همچنین ایجاد بخش جرایم و تخلفات در قوانین انتخاباتی نیز یکی از راه‌های پیش‌گیری جرایم انتخاباتی است.

این پژوهش، به منظور تبیین و شناسایی جرایم انتخاباتی انجام شده است. در این مطالعه، برای بررسی جرایم انتخاباتی از قوانین داخلی و سایر منابع دست اول بهره گرفته شده است. در نخست به تعاریف و مفاهیم و سپس به جرایم انتخاباتی در قانون جزای نمونه و در ادامه به جرایم انتخاباتی در قوانین افغانستان و در آخر به آثار جرایم انتخاباتی پرداخته شده است.

واژه‌گان کلیدی: جرم، جرایم انتخاباتی، مجازات، قانون، رای

یک. تعاریف و مفاهیم

جرایم، جمع واژه‌ی جرم است. مفهوم جرم را ماده‌ی ۲۷ کود جزای جمهوری اسلامی افغانستان در تاریخ (۱۳۹۶/۲/۲۵) این‌گونه تعریف کرده است: «جرم، ارتکاب عمل یا امتناع از عملی است که مطابق احکام این قانون جرم شناخته شده، عناصر آن مشخص و برای آن مجازات یا تدابیر امنیتی تأمینی تعیین شده باشد.»

واژه‌ی «انتخابات» از ریشه‌ی عربی فعل «نخب» به معنای برگزیدن و اختیار کردن است (عمید، ۱۳۸۵: ۲۳۶). معادل اروپایی انتخابات، «Election» نیز به فعل لاتین «Eligeve» به معنای جدا کردن، سوا کردن و برگزیدن بازمی‌گردد. این واژه، در فرایند تحولات مفاهیم تغییر و تحولات معنایی وسیعی پیدا کرده است، ولی در کاربرد رایج و عام آن به معنای روش یا شیوه‌ای است برای برگزیدن تعداد معینی از افراد از میان شمار کثیری از کسانی که برای تصدی یک منصب یا مقام خود را نامزد کرده‌اند و یا به «جریان رسمی انتخاب اشخاص برای احراز مقام یا منصب و مسئولیتی در جامعه، از طریق آرای عمومی» گفته می‌شود (بخشی و رادبه نقل از منادی، ۱۳۹۳: ۴۳).

مفهوم انتخابات در بند ۱ ماده‌ی ۴ قانون انتخابات جمهوری اسلامی افغانستان مورخ (۱۳۹۵/۷/۴) آمده است: «انتخابات، روند عملیاتی‌ای است برای گزینش کاندیدا یا کاندیداهایی در کرسی‌های انتخابی مندرج قانون اساسی افغانستان از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم.»

ابوالفضل قاضی، انتخابات را این‌گونه تعریف می‌کند:

«انتخابات، مجموعه‌ی عملیاتی است که در جهت گزینش فرمان‌روایان یا تعیین ناظرانی برای مهار قدرت، تدبیر شده است. از این دیدگاه، انتخابات به معنای فنون گزینش و شیوه‌های مختلف تعیین نماینده‌گان است. ابزاری است که به وسیله‌ی آن می‌توان اراده‌ی شهروندان را در شکل‌گیری نهادهای سیاسی و تعیین متصدیان اعمال اقتدار سیاسی مداخله داد.»

طبق یک تعریف دیگر انتخابات فرایندی است که در جریان آن مردم رییس جمهور، اعضای مجلس نماینده‌گان (پارلمان)، رهبران احزاب سیاسی و دیگر نهادهای ممثل اراده‌ی جمعی را انتخاب می‌کنند (سرامد و همکاران، ۱۳۹۲: ۵).

دو. جرایم انتخاباتی در قانون جزای نمونه

لازم به توضیح است که قانون جزای نمونه، قانون جزایی است که به ابتکار انستیتوت بین‌المللی صلح امریکا و توسط برجسته‌ترین استادان حقوق جزا از سراسر دنیا، به عنوان یک قانون نمونه و الگو برای کشورهایی که در دوران بازسازی پس از جنگ به سر می‌برند، نوشته شده است. تا این کشورها در تدوین قوانین جزایی خویش از این «قانون نمونه» که آخرین دست‌آوردها و پیشرفت‌های علمی در حقوق جزا را در خود جا داده است، بهره گرفته و قوانین خویش را بر اساس آن تنظیم کنند. در اهمیت این «کود نمونه» برای ما همین بس که افغانستان نیز در شمار کشورهای پس از منازعه قرار دارد. قانون جزای نمونه، اعمال ذیل را به عنوان جرایم انتخاباتی بر شمرده است:

۱- جلوگیری از حق رای‌دهی

- تعریف جرم:

شخص آنگاه مرتکب جرم جلوگیری از اجرای حق رای‌دهی

می‌شود که اعمال ذیل را انجام دهد:

در اجرای وظایفی که به منظور برگزاری انتخابات به وی سپرده شده است، به قصد جلوگیری از رای‌دادن دیگری:

الف. نام وی را در لیست رای‌دهنده‌گان ثبت نکند؛

ب. نام فردی را از لیست رای‌دهنده‌گان حذف کند؛

ج. یا به هر طریق دیگری، از اجرای حق رای‌دهی یک فرد، جلوگیری کند.

- مجازات:

الف. مجازات جرم جلوگیری از حق رای‌دهی، حسب احوال، یک تا پنج سال حبس است.

ب. محکمه در صورت لزوم می‌تواند شخص مذکور را به جزای نقدی نیز محکوم کند.

۲- نقض تصمیم آزادانه‌ی رای‌دهنده‌گان

۳- تعریف:

شخص مرتکب جرم نقض تصمیم آزادانه‌ی رای‌دهنده‌گان شمرده می‌شود، هرگاه اعمال ذیل را انجام دهد:

الف- در جریان انتخابات،

ب- فردی را مجبور سازد که:

• رای دهد؛

• رای ندهد؛

• رای باطل بدهد؛

• به نفع یا علیه یک شخص خاص رای دهد.

ج. با استفاده از زور، تهدید جدی، پرداخت رشوه، حیله و فریب یا هر شیوه‌ی غیر قانونی دیگر، فردی را وادار به انجام اعمال یاد شده کند.

مجازات:

الف. مجازات جرم نقض تصمیم آزادانه‌ی رای‌دهنده‌گان، حسب احوال، یک تا پنج سال حبس می‌باشد.

ب. محکمه در صورت لزوم دید، می‌تواند شخص مذکور را به جزای نقدی نیز محکوم کند.

۳- سوء استفاده از حق رای‌دهی

- تعریف:

شخص، در صورتی مرتکب جرم سوءاستفاده از حق رای‌دهی شمرده می‌شود که در جریان یک انتخابات:

الف. به نام شخص دیگری رای دهد، یا

ب. با وجود آن که یکبار رای داده است، بار دیگر هم رای دهد.

- مجازات:

الف: مجازات جرم سوءاستفاده از حق رای، حسب احوال، یک تا پنج سال حبس است.

ب. محکمه در صورت لزوم دید، می‌تواند شخص مذکور را به جزای نقدی نیز محکوم کند.

۴- نقض اصل سری بودن رای‌دهی

- تعریف:

شخص، در صورتی مرتکب جرم نقض اصل سری بودن رای‌دهی، شمرده می‌شود که:

الف. با استفاده از زور، تهدید جدی، پرداخت رشوه، حیله و

فریب یا هر شیوه‌ی غیر قانونی دیگر:

ب. از فردی بخواهد که محتوای رای خویش را آشکار کند. این که به چه کسی رای داده است.

- مجازات:

الف. مجازات جرم نقض اصل سری بودن رای‌دهی، حسب احوال، یک تا پنج سال حبس است.

ب. محکمه در صورت لزوم دید، می‌تواند شخص مذکور را به جزای نقدی نیز محکوم کند.

۵- خرید و فروش آرا

- تعریف:

(۱) شخص در صورتی مرتکب جرم خرید رای شمرده می‌شود که:

الف. به طور مستقیم یا غیر مستقیم، دادن یک منفعت ناروا را به فردی دیگر یا طرف ثالث یا نهادی ثالث، وعده دهد، پیشنهاد یا اعطا کند.

ب. به منظور این که:

• شخصی رای دهد؛

• از دادن رای خودداری کند؛

• رای باطل بدهد؛

• به نفع کسی یا علیه شخص خاصی رای دهد.

(۲) شخص در صورتی مرتکب جرم فروش رای شمرده می‌شود که:

الف. به طور مستقیم یا غیر مستقیم، یک منفعت ناروا را برای خودش یا طرف ثالث یا نهاد ثالث درخواست کند یا بپذیرد.

ب. به منظور این که:

• شخصی رای دهد؛

• از دادن رای خودداری کند؛

- مجازات:

(۲) مرتکبین جرایم انتخاباتی مندرج فقره‌ی (۱) این ماده طور ذیل به مجازات محکوم می‌شوند:

۱. مرتکب جرم مندرج جزء (۱) به حبس قصیری که از سه ماه کمتر نباشد؛

۲. مرتکب جرائم مندرج اجزای (۲ و ۳) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون برای مدت پنج سال، به حداکثر حبس قصیر؛

۳. مرتکب جرم مندرج جزء (۴) به حبس متوسط تا دو سال؛

۴. مرتکب جرایم مندرج اجزای (۵، ۶، ۷ و ۸) به حبس متوسط تا سه سال؛

۵. مرتکب جرم مندرج جزء (۹) به حبس که از یک ماه کمتر و از یک سال بیشتر نباشد؛

۶. مرتکب جرم مندرج جزء (۱۰) به حبس بیش از دو سال؛

۷. مرتکب جرم مندرج جزء (۱۱) به حد اکثر حبس متوسط؛

۸. مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۲، ۱۳ و ۱۴) علاوه بر محروم شدن از حقوق مندرج این قانون، به حبس قصیر؛

۹. مرتکب جرم مندرج جزء (۱۵) به حبس متوسط تا سه ساله؛

۱۰. مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۶ و ۱۷) به حبس متوسط بیش از سه ساله؛

۱۱. مرتکب جرم مندرج جزء (۱۸) به حبس قصیری که از سه ماه کمتر نباشد؛

۱۲. مرتکب جرایم مندرج اجزای (۱۹ و ۲۰) به حبس متوسط تا سه ساله؛

(۳) هرگاه جرایم مندرج فقره‌ی (۱) این ماده به اثر تحریک، تهدید، ترغیب یا تشویق صورت گرفته باشد، مرتکب آن به عین مجازات فاعل جرم محکوم می‌شود.

(۴) جرایم نقدی و مجازات مندرج این قانون از طریق کمیسیون ابلاغ و توسط مراجع تنفیذ قانون تطبیق می‌شود. شایان ذکر است که جرایم انتخاباتی در کود جزا و قانون انتخابات، با هماهنگی یکدیگر ترتیب شده‌اند؛ زیرا به هر دو قانون مراجعه شد و در بخش مجازات‌ها تفاوتی دیده نمی‌شود. چهار آثار جرایم انتخاباتی:

قلمرو متفاوت این‌گونه جرایم، آثار متفاوتی را نسبت به سایر جرایم باید به همراه داشته باشد. این آثار فهرست‌وار عبارت است از:

- مجازات مجرم انتخاباتی به معنای ابطال انتخابات نیست؛
- این جرایم باید جنبه‌ی عمومی داشته و نیاز به شاکی خصوصی نداشته باشد؛
- جهت استحکام نتیجه‌ی انتخابات پس از اعلام قطعی و رسیده‌گی به شکایات، باید مرور زمان کوتاهی را (حد اکثر شش ماهه) جهت جرایم انتخاباتی در نظر گرفت [که کشور کمیسیونی مستقل شکایات انتخاباتی را دارد با قوانین خاص این کمیسیون.].
- این‌گونه جرایم ماهیت سیاسی دارند و باید آثار جرایم سیاسی بر آن مترتب شود.

نتیجه‌گیری:

هرگاه عمل یا ترک عملی از جانب اشخاص در انتخابات صورت گیرد که در قانون انتخابات و یا کود جزا در مورد آن رفتار یا ترک آن عمل مجازات تعیین شده باشد، از جمله جرایم انتخاباتی محسوب می‌شود و طبق قانون انتخابات و کود جزا که در بخش جرایم انتخاباتی هر دو قانون با هماهنگی یکدیگر تدوین شده است (در بخش مجازات آن تفاوتی دیده نمی‌شود)، مجازاتی را در پی خواهد داشت. البته در این‌جا منظور ما از مجازات، سزا دهی و به کیفر رساندن عمل بد می‌باشد. همان‌گونه که قبلاً ذکر کردیم، جرایم انتخاباتی ماهیت سیاسی دارند و باید آثار جرایم سیاسی بر آن بار شود؛ ولی در کود جزای افغانستان جرم سیاسی جرم‌انگاری نشده است، اما جرایم انتخاباتی جرم‌انگاری شده است.

به نظر می‌رسد که مجازات جرم سیاسی نظر به جرایم معمولی سنگین‌تر و شدیدتر می‌باشد، پیشنهاد ما این است که جرم سیاسی باید در کود جزا جرم‌انگاری شود و برای برقراری امنیت کشور و حفظ و ثبات نظام نقش مهم ایفا خواهد کرد.

منابع

ابوالفضل قاضی، حقوق اساسی و نهادهای سیاسی (ج ۱۲، تهران: نشر میزان، ۱۳۸۳)، ص ۵۷۷.

احمدی، محمد نبی و اسماعیل‌زاده، مجید (۱۳۹۳)، نوشتارهایی پیرامون دموکراسی افغانی؛ فرصت‌ها و چالش‌ها، کابل، انستیتوت مطالعات استراتژیک افغانستان: انتشارات امیری.

حسن عمید، فرهنگ فارسی عمید، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۵.
ذقیق، محمد رحیم (۱۳۹۵)، قانون انتخابات جمهوری اسلامی افغانستان، صاحب‌امتیاز: وزارت عدلیه، مطبعه صدف.

ذقیق، محمدرحیم (۱۳۹۶)، کود جزایی جمهوری اسلامی افغانستان، صاحب‌امتیاز: وزارت عدلیه، مطبعه‌ی پرویز.

سرامد، محمدرحسین، یوسف‌زاده، منیره، فرزام، رضا و موسوی، زهرا (۱۳۹۲). دستنامه آموزشی انتخابات، بی‌جا: مولانای بلخی.

شیخ‌الاسلامی، دکتر عباس (بی‌تا). پیش‌گیری از جرائم و تخلفات انتخاباتی و مدیریت آن: www.pjorm.mashhad.ir

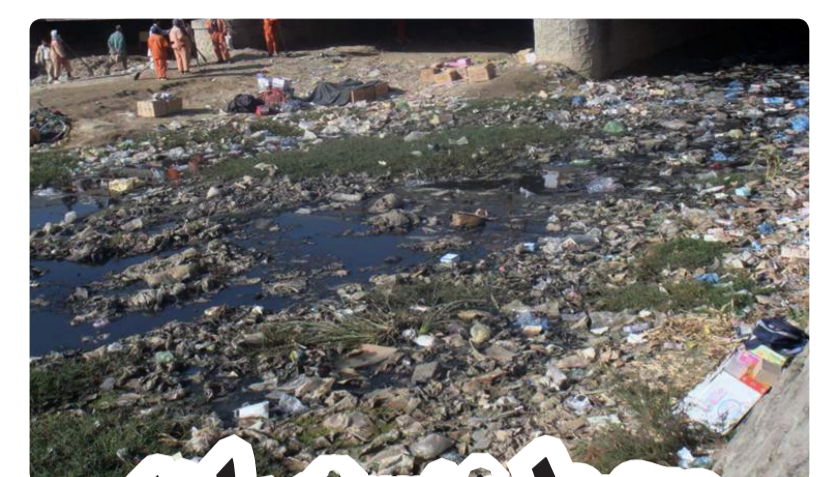
قانون اساسی: ۱۳۸۲.

رای می دهیم، پس هستیم

خان محمد نویسا

این عنوان تعبیر تقلیل گرایانه از عبارت رنه دکارت، فیلسوف فرانسوی قرن هفدهم است. او با اصل معرفت‌شناسانه برای اثبات هستی‌اش از اندیشه‌های سخن زد که می‌توانست نگاه اصالت‌مند وجودش را تبیین کند. دکارت در کتاب (گفتار در روش) خود جمله‌ی معروف «می‌اندیشم پس هستم» را به کاربرد که بعدها موضوع بحث بسیاری از فیلسوفان و متفکرین بعد از دکارت را شکل داد. نقدها و نظرات زیادی در محور این جمله‌ی دکارت نوشته شد و نتیجه‌های زیادی در تاریخ فلسفه‌ی جدید غرب از این جمله بیرون داده شد. من در این نوشته نه در مورد منتقدین دکارت و این جمله‌اش می‌نویسم و نه از موافقینش چیزی خواهم گفت. روح گفته‌هایم از تعبیر خودم از این جمله دکارت، توضیح یک وضع سیاسی-اجتماعی است که از هر لحاظ ممکن با پرسش‌های جدی مواجه باشد. من معنا یافتن معرفت‌شناسانه‌ی هستی از نظر دکارت را در وضعیت جامعه‌ی اکنون ما به هستی‌شناسی یک شهروند فعال تقلیل می‌دهم که تعیین کننده‌ی سرنوشت یک نظم سکولار و دموکراتیک است. در چنین نظم سیاسی-اجتماعی‌ای با پیچیده‌گی‌های اجتماعی-سنتی جامعه‌ی افغانستان، یک شهروند مسئول، ملزم به داشتن نگاه متعارف و همه شمول است که روند رفتن به فردایی به دور از منازعات نسبت به فردای تاریک و غیر قابل پیش‌بینی در آن روشن‌تر باشد. این روند تنها با قوت بخشیدن به دموکراسی قابل تعریف است و در غیر آن پرت‌گاه‌های نامعلومی انتظار ما را خواهد کشید. هستی‌شناسی شهروند در یک نظم دموکراتیک وابسته به مجموع کنش‌ها و واکنش‌های روش‌مند و تعریف شده‌ای است که توسط آن می‌توانند رفتارهای سیاسی سیاست‌مداران را تغییر دهند و یا حاکمیت سیاسی را با اتخاذ تصمیم جمعی در چارچوب قانون تبدیل کنند. انتخابات شاه کلید تغییر در دموکراسی است. وجود یک شهروند در یک نظم دموکراتیک و مدرن با رای آن معنا پیدا می‌کند که جهت تعیین نه تنها سرنوشت خود بل برای سرنوشت جامعه به کار می‌رود. ما وقتی با این تعبیر از جمله‌ی دکارت نسبت به حضور شهروند فعال در جامعه‌ی افغانستان صحبت می‌کنیم با قضایی‌ی مواجه می‌شویم که متأسفانه بسیار متفاوت از دیگر کشورهای دموکراتیک است. در این کشور کمتر کسی برای حفظ قوانینی می‌اندیشد که از در حاشیه قرار گرفتن آن، همه به صورت یکسان متضرر می‌شوند. حاکمیت اخلاقی اجتماعی بی‌توجهی به قانون و افتخار دانسته‌شدن اعمال غیرقانونی بنیادی‌ترین پرسش‌هایی است که در برابر دموکراسی و ارزش‌های آن قرار دارد و انتخابات به حیث یکی از بنیادی‌ترین ارزش‌های دموکراسی نیز تجارب تلخی را از این موانع در افغانستان دارد. تمرین دموکراسی اما برای ساختن یک جامعه‌ی دموکراتیک اصلی است که به آن ضرورت داریم. هر چند فهم سیاسی جامعه‌ی ما در فیصدی بالایی از آسیب‌پذیری قرار دارد و اما نگاه ما برای عبور از این مرحله‌ی کم‌آگاهی باید مبتنی بر تمرین داده‌های دموکراتیک به حیث ارزش‌های مدرن بشری باشد. انتخابات در افغانستان در یک فهم کلی جوان‌ترین مکانیسم برای در اختیار گرفتن و یا انتقال قدرت سیاسی

محیط زیست را به محیط زشت بدل کرده‌ایم

به بهانه‌ی ۱۵ جوزا، روز جهانی محیط زیست

فاطمه فرامرز

می‌گویند که فقر اقتصادی سبب استفاده‌ی بی‌رویه‌ی منابع طبیعی به شمول جنگلات، طبیعی است. او قاچاق چارتراش‌ها را به کشورهای همسایه یکی از عوامل دیگر از بین رفتن جنگلات خواند و گفت گاهی فقر و اغلب نبود احساس مسئولیت در برابر منابع طبیعی کشور سبب می‌شود تا عده‌ای جنگلات را قطع و چوب را به کشورهای همسایه قاچاق کنند. خشک‌سالی‌های پی‌هم یکی دیگر از عوامل از بین رفتن جنگلات خوانده می‌شود و آقای هوشمند می‌گوید که شش سال خشک‌سالی پی‌هم سبب شد تا درصدهای قابل توجهی از جنگلات کشور از بین بروند. به گفته‌ی آقای هوشمند حیات وحش در سطح جهان وضعیت نگران کننده‌ای دارد و افغانستان نیز از این نگرانی مستثنا نیست. او به صورت مشخص به منقرض شدن نسل ببر و پلنگ اشاره می‌کند و می‌گوید که نسل تعدادی از پرندگان نیز رو به انقراض است. با آن که در طی سال‌های اخیر خشک‌سالی و کم‌آبی تعدادی از کشورهای منطقه را تهدید می‌کند، اما افغانستان به لحاظ طبیعی دارای منابع آبی فراوان است که نیاز به مدیریت دارد. به گفته‌ی محمد هارون حیران، افغانستان طور اوسط سالانه

همگام با فرا رسیدن روز جهانی محیط زیست می‌بینیم که در کنار چالش‌های دیگر، یکی از جدی‌ترین چالش‌ها راه شهروندان افغانستان و به ویژه کابل‌نشینان، وضعیت نامساعد محیط زیست و یا آلودگی‌های جدی آب و هوا است. در خصوص آلودگی آب، و به صورت مشخص آب‌های زیرزمینی اداره‌ی ملی حفاظت از محیط زیست می‌گوید که بیشتر از ۷۰ درصد آب‌های زیر زمینی کابل آلوده به باکتری‌های مضره آلوده است. صمیم هوشمند، مسئول برنامه‌های ملی آوزون اداره‌ی ملی حفاظت از محیط زیست می‌گوید میزان آلودگی آب‌های زیر زمینی کابل بسیار بالاست و او نبود کانالیزاسیون، حفر غیرمعیاری چاه‌های فاضلاب، انبار شدن میزان بالای زباله که ترشحات آن جذب زمین می‌شود، موجودیت فابریکه‌ها در درون و یا نزدیک ساحات رهاشویی، زراعت نامناسب و استفاده از کودهای کیمیایی و حیوانی و ساخت و سازهای شهرک‌های بدون ماستریلان شهری و خودسر که دارای سیستم فاضلاب معیاری نیستند را عامل اساسی آلوده شدن آب‌های زیر زمینی کابل می‌داند.

۷۵ میلیارد متر مکعب آب سطحی و در حدود ۱۸ میلیارد متر مکعب آب‌های زیر زمینی دارد که اگر به گونه‌ی درست مدیریت شود، این منابع آبی برای افغانستان فراوان هم خواهد بود در حالی که دلیل مدیریت نشدن آب‌ها، ما هر روز به سوی چالش‌های ناشی از کم‌آبی در حرکت هستیم. ساختن بندهای بزرگ آب‌گردان در مسیر آب‌های سطحی و راه‌اندازی وسایل ذخیره‌ی آب‌های باران پیشنهادی است که از سوی آقای حیران مطرح می‌شود و او می‌گوید ساختن بندها در مسیر دریاهایی که به کشورهای همسایه می‌ریزد، می‌تواند به میزان قابل توجهی چالش کم‌آبی در کشور را مرفوع کند. آقای حیران همچنان می‌گوید که اگر خانه‌ها، بلندمنزل‌ها و شهرک‌های شهر کابل حین ساختن با وسایلی مجهز شود که هنگام باران بشود آب باران را جمع کرد، تا اندازه‌ی قابل توجهی از ضایع شدن آب باران جلوگیری شده و می‌تواند یک بخش مشکل کم‌آبی را برطرف کند. مسئولان اداره‌ی محیط زیست و شهرداری کابل همواره از همکاری نکردن و یا حداقل کم‌کاری شهروندان شکایت دارند. کارشناسان در کنار این‌که از شهروندان می‌خواهند تا در قسمت حفاظت از محیط زیست مسئولیت‌پذیر باشند، از اداره‌های مربوطه نیز خواهان توجه بیشتر در قسمت راه‌اندازی برنامه‌های آگاهی‌دهی به شهروندان اند. آقای حیران می‌گوید که حفاظت از محیط زیست کار چند نفر و چند اداره نیست، بلکه همکاری‌های همه‌گانی می‌خواهد و نیاز است که تک تک شهروندان در برابر حفاظت از محیط زیست احساس مسئولیت داشته باشند و این نیاز به آگاهی‌دهی دارد.

آلودگی هوای شهر کابل یکی دیگر از جدی‌ترین چالش‌های محیط‌زیستی در پایتخت است. ازدیاد نفوس، موجودیت ماشین‌آلات و وسایط نقلیه‌ی کهنه، استفاده از مواد سوخت غیرمعیاری، استفاده‌ی بیش از حد از پلاستیک و رعایت نشدن بهداشت محیطی از عوامل اساسی آلودگی محیط زیست خوانده می‌شود. کارشناسان محیط زیست آلودگی هوا را که می‌تواند باعث امراض گوناگون شود و در طی سال‌های اخیر روز به روز گسترش می‌یابد، نگران کننده می‌دانند و می‌گویند که بی‌توجهی به آلودگی هوا، باعث وجود آمدن امراض ساری فراگیر خواهد شد. محمد هارون حیران، کارشناس محیط زیست و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با روزنامه‌ی ۸ صبح می‌گوید که جمعیت ناموزون شهر و روستا و نبود کنترل دقیق میزان بالای جمعیت در شهرها سبب شده است که آلودگی، شهرها را به گونه‌ی جدی تهدید کند. قطع بی‌رویه و اغلب غیرقانونی جنگلات و از بین بردن ساحات سبز که به حیات وحش نیز آسیب می‌زند، یکی دیگر از علت‌های عمده‌ی آلودگی هوا در افغانستان خوانده می‌شود. بر اساس سخنان آقای هوشمند، ۱۵ درصد کل خاک افغانستان را جنگلات طبیعی تشکیل می‌دهد که طی پنجاه سال اخیر نزدیک به ۵۰ درصد این جنگلات از بین رفته است. مسئول برنامه‌های ملی آوزون اداره‌ی محیط زیست، عوامل اصلی از بین رفتن جنگلات را فقر اقتصادی می‌خواند و

است. مدنی و مسالمت‌آمیز بودن انتقال قدرت سیاسی از ویژه‌گی‌های مدرن مدیریت قدرت سیاسی است که تنها از طریق انتخابات قابل تصور است. اقتدار سیاسی که در نتیجه‌ی آن به دست می‌آید مبتنی بر واکنش‌های انتخاباتی شهروندان است که از طریق آرای‌شان انعکاس می‌یابد. بر این اساس، انتخابات به عنوان یگانه راهکار دقیق برای پیش‌گیری و عبور از بحران‌های احتمالی، ضرورت به مسئولیت‌پذیری‌هایی دارد که متوجه حکومت و شهروندان می‌شود. حکومت در برابر حمایت و حفاظت از برنامه‌های قانونی کمیسیون انتخابات مسئولیت دارد، جلو مداخلات و فشارهای غیرقانونی بر این کمیسیون را بگیرد و با عمل‌کردهای اساسی و بی‌طرفانه‌ی خود نگاه شهروندان نسبت به انتخابات را تغییر دهد تا اعتماد از رهگذر انتخابات به معیاری برای تغییرات و تحولات بنیادی دوباره احیا شود. بدون شک برگرداندن اعتماد شهروندان به انتخابات نه تنها به چگونگی عمل دستگاه حکومت نسبت به آن بسته‌گی دارد که تعهد ملی و تخصص انتخاباتی کارگزاران این روند نیز از مهم‌ترین عامل آن می‌تواند محسوب شود. داده‌های کمیسیون انتخابات در رابطه به مسایل مقدماتی برای برگزاری انتخابات تا اکنون خیلی قانع کننده نیست. مکانیسمی که برای استفاده‌ی رای شهروندان به کار گرفته شده است نشان می‌دهد که کمیسیون بدون این که نگاه امنیتی به انتخابات داشته باشد، مکانیسمی را وضع کرده است که خود تشویش امنیتی برای شهروندان خلق می‌کند. کمیسیون بر علاوه‌ی این که مسئولیت برگزاری انتخابات را در کشور دارد، در برابر امنیت شهروندان نیز مسئول است و نباید شرایطی را وضع کند که رای دهنده‌ها یا با تهدید امنیتی مواجه شوند و یا حق رای‌شان سلب شود. اعضای کمیسیون انتخابات باید بدانند که مسئول کم بودن مراجعین برای ثبت نام رای‌دهنده‌گان، مکانیسم غلط است که آن‌ها وضع کرده است. این نشان می‌دهد که بحث‌های جامع و تخصصی در کمیسیون انتخابات حد اقل بسیار ضعیف است در غیر آن اعضای کمیسیون باید این درک را داشته باشند که انتخابات کشوری را مدیریت می‌کنند که دشمنان جدی انتخابات و مردم‌سالاری هر لحظه تهدیدی است برای خلق یک فاجعه. از این لحاظ یکی از جدی‌ترین دیدگاه‌ها نسبت به انتخابات کشور باید نگاه امنیتی بر این پروسه باشد. مسئولیت دوم به شهروندان بر می‌گردد. هستی‌شناسی شهروند در یک نظم دموکراتیک باید با نگاه اصلاحی بر وضعیت از طریق انتخابات تبارز پیدا کند. به خصوص شهروندان کشورهای در حال جنگ و پسا جنگ نیاز دارند برای رسیدن به جامعه‌ی ایده‌آل‌شان نسبت خود را با دموکراسی و ارزش‌های آن تعریف کنند، تا بتوانند قدم‌های استوارتری را برای فردای روشن جامعه‌ی‌شان بردارند. از این جهت وجود شهروندان جوامعی چون افغانستان با تحقق و حمایت پروسه‌های انتخاباتی و سایر ارزش‌های دموکراسی رقم خواهد خورد، در غیر آن، موثریت شهروند بر نظم قانونی-مدنی کشور کاهش خواهد یافت و من آن را آغاز نیستی برای شهروند جوامعی چون افغانستان می‌دانم. بر این اساس معتقدم «من رای می‌دهم پس هستم».

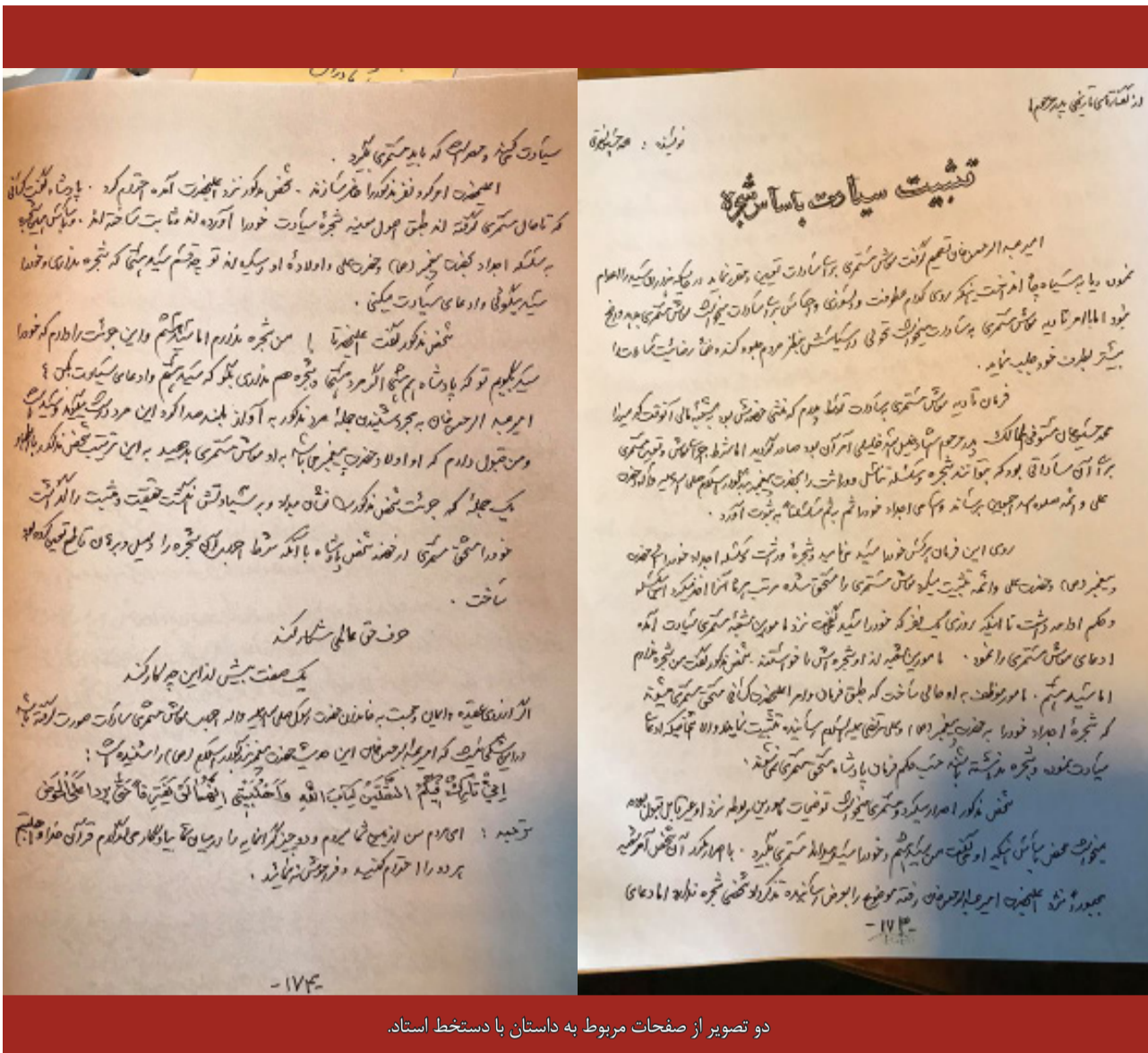
جنجال قومیت سادات

سید حسن اخلاق

روز یکشنبه، ۱۳ جوزا، بعد از گشت روزانه در باغ گل های سانفرانسیسکو همراه با انجنیر حسین نصرتی، برای لحظه ای به منزل پدر گرامی شان، استاد محمد حسین نصرتی رفتیم. استاد نصرتی برادر شاعر گرانقدر بانو مستوره افغان است. پدر استاد، کاتب امیر عبدالرحمن بوده است. محمد حسین نصرتی خود سالیان طولانی و تا کودتای حزب دموکراتیک خلق افغانستان (انقلاب ثور) به حیث مشاور وزارت عدلیه فعالیت می کرد که بعد از کودتا، متقاعد زودهنگام شد. در نتیجه همراه با تمام فامیل به امریکا مهاجرت می کند.

سال ها است که توفیق آشنایی و مصاحبت با استاد را دارم. با وجود کهولت سن، وی همچنان شیک پوش، با نشاط، اهل مراودات اجتماعی، همصحبتی و ذوق است. استاد نصرتی در ایام مهاجرت، خاطرات و نکات فراوانی را به صورت منظم و دلچسب نگاشته و جمع آورده است. لحظاتی از همصحبتی نگذشته که سه جلد یادداشت هایش را نشانم می دهد و از من پیرامون امکان و چگونه گی چاپ و نشر آن ها مشورت می خواهد. این مجموعه، نکات ظریف سیاسی، فرهنگی و یادداشت های مذهبی را شامل می شود که از جهت مطالعه ی تاریخ سیاسی و فرهنگی اهمیت بسیاری دارد. بخشی از آن را نگارش روایات و داستان هایی تشکیل می دهد که به گونه ی شفاهی از مرحوم پدر خود، کاتب عبدالرحمن، شنیده است؛ داستان هایی که طور شفاهی با اعضای خانواده به شمول استاد نصرتی مطرح شده و در جایی تا کنون نشر نشده است.

فهرست کتاب نخست را تورق می کنم و ناگهان چشمم به داستانی می خورد که جنجال امروزی پیرامون هیت سادات را تداعی می کند. گرچه این داستان مرتبط به «قوم» یا «طبقه» خواندن سادات نیست، ولی حاوی اشارتی به موضوع است که نشان می دهد برخورد با «سادات» امری تاریخی است.

دو تصویر از صفحات مربوط به داستان با دستخط استاد.

دکترهنی، اوپولکولو و مالداري وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

معینیت مالی و اداری ریاست تهیه و تدارکات امریت تدارکات اجناس و خدمات غیرمشورتي

« دعوت به داوطلبی روش باز ملی »

شماره دعوت به داوطلبی: MAIL/ARTF/NHLP/NCB – LC-GO-2018-50 (Rebid)

ریاست تهیه و تدارکات وزارت زراعت، آبیاری و مالداري از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت مینماید تا در پروسه داوطلبی تهیه و تدارکات

Procurement and provision of fingerlings to already constructed fish ponds or as integrated fish farming in paddy crop. 1,000,000 fingerlings with farmer's contribution)

ضرورت پروزه ملی باغداری و مالداري (NHLP) اشتراک نموده و نقل شرطنامه مربوط را در فلش دسک (حافظه) بشکل رایگان از ریاست تهیه و تدارکات، تعمیر معینیت مالی و اداری وزارت زراعت، آبیاری و مالداري بدست آورده، آفر های خویش را مطابق شرایط مندرج شرطنامه و طبق قانون و طرز العمل تدارکات طور سربسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۰۹:۴۵ قبل از ظهر مورخ 07 JULY 2018 به دفتر جلسات ریاست تهیه و تدارکات، منزل اول تعمیر معینیت مالی و اداری ارائه نمایند. آفرهای ناوقت رسیده و انترنیتی قابل پذیرش نمی باشد.

تضمین آفر بصورت تضمین خط بانکی مبلغ / ۲۵۰,۰۰۰ دو صد پنجاه هزار افغانی بوده، جلسه پیش آفر گشایی مورخ ۲۳ JUNE ۲۰۱۸ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر و جلسه آفر گشایی مورخ ۰۷ JULY ۲۰۱۸ ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر در اطاق جلسات آفر گشایی ریاست تهیه و تدارکات تدویر می گردد.

آدرس: جمال مینه، چهاراهی کارته سخی کابل- افغانستان

تلفون: ۰۲۰۲۵۰۰۳۱۵ (+۹۳)

آدرس انترنت: www.mail.gov.af

دکترهنی، اوپولکولو و مالداري وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت دولت جمهوري اسلامي افغانستان

Islamic Republic of Afghanistan Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

معینیت مالی و اداری ریاست تهیه و تدارکات امریت تدارکات اجناس و خدمات غیرمشورتي

« دعوت به داوطلبی روش باز داخلی »

شماره دعوت به داوطلبی: MAIL/AAIP/W/003-2018

اعلان تصحیح

قبلاً در شماره (۲۸۷۹) مورخ ۸/۳/۱۳۹۷ روزنامه هشت صبح اعلان پروزه اعمار دیوار احاطه برای سیستم سولر، سیستم مکمل تولید انرژی آفتابی برای چاه عمیق، اتصال سیستم برق ساختمان ها اعمار شده به منبع برق ولایت تخار، وزارت زراعت آبیاری و مالداري به نشر رسیده بود که تاریخ داوطلبی آن سهواً بعد از نشر اعلان الی ۲۴ روز ذکر گردیده بود اصلاً داوطلبی آن بعد از نشر اعلان الی ۱۰/سرطان/۱۳۹۷ ساعت ۱:۴۵ بعد از ظهر برگزار میگردد و همچنان قابل ذکر است که پروسه تدارکاتی پروزه متذکره مطابق طرز العمل بانک جهانی می باشد، تصحیح گردید داوطلبان مطلع باشند.

خبرنگاران: وحید پیمان، حسین حیدری، فاطمه فرامرزی، سحر رحیمی و فهیم امین
صفحه آرایی: رضا مرادی و ذبیح الله فاضلی
وسایت: احمد ضیا محمدی
ویدیو: امید نبی زاده، محمد رضایی
پدیرش اعلان: ۰۷۰۸۱۴۴۰۴۷
نشانی پستی: صندوق پستی ۱۹۱۱، پسته خانه مرکزی، کابل، افغانستان
نشانی دفتر کابل: جاده شیرپور، ناحیه دهم، کابل، افغانستان
ایمیل روزنامه: 8am.daily@gmail.com
۸ صبح نوشته ها را ویرایش می کند. سرمقاله بازتاب دهنده ی دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه های مطرح شده در مقاله ها، به نویسندگان آن برمی گردد.

sanjarsohail@yahoo.com
parwiz_kawa@yahoo.com

سنجر سهیل پرویز کاوه فردوس کاوش رامین مظهر و لیمه آشفید علی آرش

صاحب امتیاز: مدیر مسول: تحلیلگر ارشد: ویراستاران: گزارش تحقیقی:

Publisher: Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com
Editor-in-Chief: Parwiz Kawa, parwiz_kawa@yahoo.com
Facebook.com/8am.af
Youtube.com/Hashtesubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

عزیزی بانک به منظور انقلاط ارزهای دالر امریکایی، یورو و بن چینی در یکی از بزرگ ترین بانک چین حساب (Nostro) باز کرده است و از همین طریق بکبار دیگر انقلاط مستقیم پول را آغاز نموده. همچنان عزیزی بانک با این بانک بین المللی و قابل اعتبار چینی در یک همکاری ستراتیژیک در سه ارز یاد شده برای معاملات تجاری و مالی با شرکت های چینی معاملات بانکی را انجام میدهد.

عزیزی بانک
Azizi Bank

www.azizibank.af 1515

نتانیاهو:

با رهبران اروپایی درباره دو موضوع مهم حرف می زنم «ایران و ایران»

دوشنبه، پیش از ترک تل آویو به سوی اروپا این را نیز گفت: «تجاوزگری ایران در منطقه و بویژه تلاش های آن برای تثبیت نظامی اش در سوریه با هدف حمله به اسرائیل از سوریه، باید مهار شود و امیدوارم در این مسئله بتوانیم به سیاستی برسیم که مورد توافق همه ما باشد.»

اسرائیل در دوره اخیر با تأکید بر این که حضور نظامیان ایران و هم پیمانان شیعه ای آن در هیچ جای سوریه را «تحمیل نخواهد کرد»، به صراحت گفته است که «به این نیروها و هدف های آن ها در هر جای سوریه حمله خواهد کرد.»

اسرائیل در راستای بیرون راندن ایران و سایر شیعیان شبه نظامی مورد حمایت ایران از سوریه، سیاست فعالانه ای در پیش گرفته و از جمله بیشترین تماس ها را در روزهای اخیر با سران روسیه انجام داده است و همزمان نیز حملات نظامی متعدد به هدف های ایرانی و وابسته گان آن ها در سوریه را دنبال کرده است.

روز دوشنبه، نخست وزیر اسرائیل همچنین گفت با سران سه کشور اروپایی که به آن ها سفر می کند، «روابط بسیار نزدیک و خوب» دارد که «برای اسرائیل حائز اهمیت است» و یادآور شد در بخش سفرش به فرانسه، هفتادمین سال مناسبات دوستی دو کشور نیز که از آغاز تأسیس اسرائیل «در عرصه های متعددی در جریان بوده است»، در آیینی یادآوری می شود.

همچنین آقای نتانیاهو در حالی برای چندمین بار در یکسال اخیر برای گفت و گو با ترزا می به لندن می رود که پایتخت بریتانیا شامگاه یکشنبه شاهد جشن هفتادمین سال تأسیس اسرائیل بود. جشن میدان ترافالگار، با حضور مقامات و هنرمندان اسرائیل و با شرکت یهودیان و دوست داران اسرائیل برگزار شد. با وجود این، فلسطینی ها و طرفداران آن ها در اعتراض به سفر آقای نتانیاهو، همانند بارهای گذشته، تظاهرات اعتراضی از جمله در پاریس تدارک دیده اند. **تایمز «سند محرمانه ای ایرانی تولید بمب اتمی»**

بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل در آغاز یک سفر چهار روزه اروپایی، برای گفت و گو با رهبران سه قدرت اروپایی با محوریت ایران، دوشنبه (۱۴ جوزا) وارد برلین، پایتخت آلمان شد.

به گزارش رسانه های اسرائیل، آقای نتانیاهو پیش از پرواز از تل آویو به سوی برلین که نخستین توقفگاه او در این سفر است، مذاکرات خود را با سران آلمان، فرانسه و بریتانیا «مهم» نامید و گفت دو موضوع را در دیدار با سران اروپایی مطرح می کند: «ایران و ایران». نخست وزیر اسرائیل گفت: «لازم است که به فشار بر ایران در ارتباط با برنامه هسته ای اش ادامه داد و فکر می کنم جا دارد که این فشار، سنگین تر شود و حتی اگر در این موضوع، توافق کامل وجود ندارد، اما در طول زمان می توان به تفاهم لازم رسید.»

اسرائیل ماه گذشته با قدرانی از خروج امریکا از برجام، خواستار آن شد که اروپا نیز از سیاست امریکا پیروی کند و ایران را زیر تحریم های «فلج کننده» قرار دهد.

آنگلا مرکل صدراعظم آلمان، امانوئل مکرون رییس جمهور فرانسه و ترزا می نخست وزیر بریتانیا که آقای نتانیاهو در سفر این هفته خود با آن ها دیدارهای جداگانه می کند، تأکید کرده اند که ضرورت است برجام حفظ شود.

سران سه قدرت اروپایی در همین حال گفته اند اهمیت حفظ برجام از جمله در این است که بتوان ایران را به مذاکرات بر سر سیاست های منطقه ای آن کشاند تا برنامه میوشک های بالیستیک و نفوذ منطقه ای ایران از جمله در سوریه که مورد حساسیت شدید اسرائیل است، مورد بحث قرار گیرد؛ دو مطالبه ای که ایران آن را قویاً رد کرده است.

ایران همچنین مذاکرات دوباره بر سر برجام را رد کرده و یک روز پیش از ورود بنیامین نتانیاهو به اروپا، محمدجواد ظریف وزیر خارجه ایران در نامه ای به همتایان خود در جهان، از جمله در قدرت هایی که در برجام سهیم بودند، خواهان تشدید تلاش آن ها برای حفظ این توافق شد، اما نخست وزیر اسرائیل با امداد

نخست وزیر اردن در پی اعتراض های چند روز اخیر استعفا کرد

هانی الملقی، نخست وزیر اردن در پی چند روز تظاهرات در شهرهای مختلف از مقام خود استعفا کرد. معترضان که روز دوشنبه هم در مقابل دفتر نخست وزیر اردن تجمع داشتند، خواهان استعفا او بودند.

آقای ملقی روز دوشنبه (۱۴ جوزا) توسط عبدالله دوم، پادشاه اردن احضار شده بود و گزارش ها از احتمال استعفا هانی الملقی حکایت داشت.

در شهرهای مختلف اردن، از روز چهارشنبه علیه پیش نویس قانون افزایش مالیات ها و افزایش بهای سوخت تظاهرات اعتراضی در جریان است.

معترضان که از حمایت اتحادیه های کارگری برخوردارند، خواستار استعفا هانی الملقی نخست وزیر بودند.

روز دوشنبه نزدیک به پنج هزار نفر در مقابل دفتر نخست وزیر تجمع کردند و این در حالی بود که نیروهای امنیتی حضور پر شماری در محل داشتند.

صبح روز دوشنبه حسین بن عبدالله دوم ولیعهد ۲۳ ساله اردن در محل اجتماع معترضان در مقابل نخست وزیر حضور یافت و با نیروهای امنیتی صحبت کرد.

ولیعهد اردن به نیروهای امنیتی گفت: «آن ها (معترضان) باید بتوانند عقاید و نظرات خود را ابراز کنند و وظیفه ی ماست که امنیت آن ها را حفظ کنیم. ما و آن ها مدافع پادشاه هستیم. ما می خواهیم این کشور را حفظ کنیم.»

دولت ماه گذشته لایحه ی افزایش مالیات را به پارلمان فرستاد. برنامه ای که در راستای «اصلاحات اقتصادی» از سوی صندوق بین المللی پول حمایت می شود. در صورت تصویب این لایحه، کارگران دست کم ۵ درصد و شرکت ها از ۲۰ تا ۴۰ درصد باید مالیات بیشتری بدهند.

این «اصلاحات اقتصادی» پس در دریافت اعتبار ۶۲۳ میلیون دلاری از صندوق بین المللی پول در سال ۲۰۱۶ در اردن به اجرا درآمده است. بنا بر آمار رسمی دولت درصد بیکاری در اردن ۱۸.۵ درصد است و مطابق برآورد بانک جهانی نزدیک به ۱۳ درصد از جمعیت اردن زیر خط فقر و نزدیک به یک سوم جمعیت دچار «فقر فصلی» هستند.

اردن که کشوری بیابانی و فاقد منابع قابل توجه است، به کمک های خارجی شدیداً وابسته است.

اما در حالی که بسته ی کمک های سه میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلاری شورای همکاری خلیج فارس در جنوری سال ۲۰۱۷ پایان یافت، هنوز بسته ی جدیدی از سوی این شورا برای اردن در نظر گرفته نشده است. اردن همچنین بیم آن دارد که کمک های سالیانه ای امریکا به این کشور در دولت دونالد ترامپ با وقفه روبه رو شود. امریکا سالانه یک میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار به اردن کمک می کند که معادل یک سوم بودجه ی کل این کشور است.

این کشور مخالفان انتقال سفارت امریکا به بیت المقدس (اورشلیم) بود و ملک عبدالله که تولیت اماکن مقدسه در بیت المقدس را به عهده دارد، از شرکت کننده گان در کنفرانس ترکیه بود که اخیراً در اعتراض به انتقال سفارت برگزار شد.

اردن میزبان بیش از دو میلیون آواره ی فلسطینی است که یک پنجم جمعیت این کشور را تشکیل می دهند و کاهش کمک های آژانس آواره گان فلسطینی سازمان ملل نیز علت دیگری برای مشکلات مالی اردن است.

در همین حال دو کشور همسایه ی اردن، یعنی عراق و سوریه در سال های اخیر دست خوش جنگ بوده و صدها هزار نفر از این دو کشور به اردن پناه آورده اند.

اردن، نزدیک به ۶۵۶ هزار نفر از سوری ها را پناه داده است و مقام های این کشور می گویند تا کنون ۱۰ میلیارد دالر برای بحران پناهجویان سوری هزینه کرده اند.

این کشور از معدود کشورهایی بود که در اعتراض های «بهار عربی» در سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ روزهای کم تلاطمی داشت.

را مشاهده کرده است

در آستانه ی سفر نخست وزیر اسرائیل به اروپا، روزنامه های تایمز و اکسپرس در بریتانیا روز یکشنبه گزارش دادند که اسرائیل اسناد اتمی ایران را که به تازه گی «به دست این کشور رسید»، در اختیار لندن و چند دولت دیگر اروپایی قرار داده است.

بنیامین نتانیاهو چند هفته پیش در یک کنفرانس خبری در وزارت دفاع اسرائیل، از «بیش از نیم تن اسناد» برنامه ی هسته ای ایران رونمایی کرد و گفت هدف اصلی ایران، بر خلاف «همه ی دروغ های سران تهران در طول دو دهه» تولید بمب اتمی بود و برجام بر اساس «دروغ های ایران» تنظیم شد.

نخست وزیر اسرائیل چند روز پیش از آن که دونالد ترامپ، رییس جمهور امریکا، خروج کشورش از برجام را اعلام کند، از بیش از یکصد هزار سند «رسیده به دست اسرائیل» رونمایی کرد.

رسانه های اسرائیل تأکید کرده بودند که اسرائیل ضمن هماهنگی با امریکا و برای این که تصمیم آقای ترامپ در خروج امریکا از برجام پشتوانه ی قوی تری داشته باشد، از اقدام موساد اسرائیل در دستیابی به آرشیو اتمی ایران رونمایی کرد.

اکنون به نوشته ی تایمز، خبرنگار این روزنامه بخشی از این اسناد را مشاهده کرده که از جمله شامل نامه ای است که در آن مسئولیت تولید بمب اتمی به وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران محول شده است. ایران در برابر این اقدام موساد سکوت کرد، اما همچنان مدعی شد که برنامه اتمی اش همواره هدف های مسالمت جویانه داشت و «اسرائیل سابقه ی دروغ گوئی» و «ایران هراسی» دارد.

ایرنا، خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی ایران، روز دوشنبه سفر بنیامین نتانیاهو به اروپا را «تور ضد ایرانی» نخست وزیر اسرائیل توصیف کرده و نوشته است «هنوز زود است بتوان درباره ی سرنوشت تلاش های نتانیاهو در اروپا داوری کرد.»

این گزارش تأکید می کند که «بخش مهمی از سرنوشت این کوشش ها به جدیت اروپایی ها در حفظ برجام بستگی دارد.»

به نوشته ی ایرنا، «اروپایی ها اینک در دو راهی بزرگی قرار دارند؛ یا بر موضع خود بمانند و در راه حفظ برجام تمام تلاش خود را بکنند و تضمین های لازم را به ایران بدهند یا تسلیم فشارهای امریکا و رژیم صهیونیستی (اسرائیل) شوند و در میدانی که آن ها طراحی کرده اند، بازی کنند.»

با وجود علاقه مندی سران اروپا به حفظ برجام، ده ها شرکت کوچک و بزرگ اروپایی در هفته های پس از خروج امریکا از برجام و حتی پیش از آن که تحریم های امریکایی علیه ایران بازگردد، با ایران قطع رابطه کرده و طرح های پیشتر امضا شده خود با ایران را راکد گذاشته اند تا منافع خود در ارتباط با امریکا را حفظ کنند و از جریمه های سنگین احتمالی از سوی امریکا در امان بمانند.

